

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 76

София, сбота, 3 май

1930 г.

82. заседание

Петък, 2 май 1930 година.

(Открито отъ подпредседателя В. Димчевъ въ 16 ч. 35 м.)

Председателстващъ В. Димчевъ (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители: Агушевъ Еминъ, Айвазовъ Любомиръ, Андреевъ Никола, Андреевъ Ставри, Баевъ Христо, Баралиевъ Христо, Бечевъ Милко, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бомбовъ Иванъ, Бояджийски Илия, Бурилковъ д-ръ Владимиръ, Гатовъ Петъръ, х. Галибовъ Хюсеинъ, Георговъ Илия, Данчевъ Панайотъ, Димитровъ Владимиръ, Драгневъ Георги, Дяковъ д-ръ Цвѣтанъ, Желѣзовъ д-ръ Димо, Ивановъ Савчо, Казанджиевъ Иванъ, Каишевъ Атанасъ, Каранджоловъ Иванъ, Каранешевъ Димитъръ, Колевъ Боню, Колевъ Еню, Колевъ Иванъ, Кръстевъ Гето, Кузмановъ Анани, Кулишевъ Георгъ, Лулчевъ Коста, Лѣкарски Иванъ, Манасиевъ Добри, Даневъ, Мангървъ Димитъръ, Мариновъ Христо, Марулевъ Иосифъ, Митевъ Василъ, Митевъ Добри, Нейковъ Димитъръ, Некезовъ Тодоръ, Димовъ, Николаевъ Йовчо, Орошаковъ д-ръ Хараламби, Паневъ Малинъ, Пастуховъ Кръстю, Петровъ Аврамъ, Стояновъ, Пиронковъ Александъръ, Разсукановъ Петко, Томчевъ Ангелъ, Шчваровъ Маринъ и Януловъ Илия)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпуски на следнитъ народни представители:

На г. Герасимъ Ангеловъ — 1 день;
 На г. Илия Бояджийски — 2 дена;
 На г. Никола Владовъ — 1 день;
 На г. Илия Георговъ — 2 дена;
 На г. Димитъръ Гичевъ — 1 день;
 На г. Владимиръ Димитровъ — 3 дни;
 На г. Димитъръ Дрънски — 1 день;
 На г. Борисъ Ефтимовъ — 1 день;
 На г. Иванъ Ингилизовъ — 1 день;
 На г. Трифонъ Капитановъ — 4 дни;
 На г. Панайотъ Тинчевъ Калчевъ — 3 дни;
 На г. Иванъ Казанджиевъ — 1 день;
 На г. Атанасъ Каишевъ — 7 дни;
 На г. Колю Кожаклиевъ — 1 день;
 На г. Несторъ Личевъ — 1 день;
 На г. Христо Мановъ — 3 дни;
 На г. Минчо Мотевъ — 1 день;
 На г. Недѣлчо Топаловъ — 3 дни;
 На г. Тодоръ Некезовъ — 2 дена;
 На г. Николай Савовъ — 2 дена;
 На г. Петко Стайновъ — 1 день;
 На г. д-ръ Константинъ Станишевъ — 1 день;
 На г. Кирилъ Славовъ — 1 день;
 На г. Цено Табаковъ — 5 дни;
 На г. Никола Търкалановъ — 4 дни;
 На г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ — 4 дни;
 На г. Георги Юртовъ — 2 дена и
 На г. Иванъ п. Янчевъ — 1 день.

Следва да се разреши отпуски отъ Събранието на следнитъ народни представители, понеже сж се ползували съ повече отъ 20 дни отпуски:

На г. Хюсеинъ х. Галибовъ — 2 дена;
 На г. д-ръ Никола Думановъ — 1 день;
 На г. Савчо Ивановъ — 2 дена;
 На г. Левъ Кацковъ — 1 день;

На г. Кузманъ Куневъ — 2 дена;
 На г. Георги Кулишевъ — 5 дни;
 На г. д-ръ Борисъ Николовъ — 1 день и
 На г. Маринъ Шиваровъ — 1 день.

Които сж съгласни да имъ се разреши исканиятъ отпущъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Х. Калайджиевъ (раб): Г. председателю! Искамъ думата преди дневния редъ.

Т. Христовъ (д. сг): Остави тая работа сега, бе!

К. Куневъ (д. сг): Нѣма нужда отъ твоитъ приказки сега!

Х. Калайджиевъ (раб): Азъ искамъ да отправя единъ въпросъ. (Възражения отъ сговориститъ) Чакайте, още не сте чули какво ще кажа.

С. Мошановъ (д. сг): Формално питане имашъ ли?

Х. Калайджиевъ (раб): Имамъ.

С. Мошановъ (д. сг): Кѣде е?

Х. Калайджиевъ (раб): Далъ съмъ го на г. министъръ-председателя. (Възражения отъ сговориститъ)

Азъ мисля, че правителството трѣбва да каже по силата на какво чрезъ една полицейска заповѣдъ отнема свободитъ на хората, отнема свободитъ на работничеството; по силата на какво правителството отнема свободата на работничеството да празнува 1 май? Не се ли срамува отъ това, което то извърши на 1 май? (Възражения отъ сговориститъ Шумъ) Азъ съмъ отправилъ питане по този въпросъ още преди 1 май. (Възражения отъ сговориститъ) Вие трѣбва да се срамувате отъ това, което вършите, и трѣбва да отговорите на моето питане. Азъ съмъ отправилъ питане къмъ г. министра на вътрешнитъ работи и по-неже г. министра го нѣма, трѣбва да ми се отговори отъ оня, който го замѣства.

С. Мошановъ (д. сг): Кой е той?

Х. Калайджиевъ (раб): Който го замѣства. — Колко души сж бити вчера, азъ не зная, но навсѣкѣде се упражнява надъ работничеството единъ тормозъ невиданъ. Ние живѣемъ въ едни кърджалийски времена. Вие сами не чувствувате ли нуждата да дадете обяснение, да дадете оправдание предъ обществото за дѣлата си?

Н. Кемилевъ (д. сг): Хайде де!

Х. Калайджиевъ (раб): Азъ моля министра, който замѣства г. министра на вътрешнитъ работи, да отговори на моето питане.

Д. Яневъ (д. сг): Сега го нѣма г. министра, когато дойде — тогава.

Министър В. Моллов: Вие, г. Калайджиев, сте отправили питане до г. министър-председателя. Знаете, че той е болен, но въпреки това обстоятелство, той самъ ржководи министерството си и не се съмнявам, че следъ нѣколко дена, като дойде въ Народното събрание, той ще Ви даде пълни обяснения по въпроса, който Ви интересува.

Но, колкото се отнася до самото същество на въпроса, ще Ви кажа, че се прилага същото решение, което е било приложено и миналата, и по-миналата, и по-предишнитѣ години, и което се прилага не само въ България, но и въ цѣлия културенъ свѣтъ. Когато една партия и то партия, която не съществува законно, иска да завземе улицата и да прави смутъ, естествено е, че властта ще вземе мѣрки да предупреди тѣзи смутове. Къмъ това трѣбва да ви прибавя, че ние сме успѣли да запазимъ тишината, мира и спокойствието на улицата, когато другаде това не е могло да бѣде сторено. Вие бѣдете благодаренъ, че по случай тѣзи предполагаеми манифестации, за които властта е взела превантивни мѣрки, не се е пролѣла никаква кръвъ и нѣма никакви оплаквания. Вчерашниятъ день е миналъ съвършено спокойно въ цѣла България.

Х. Калайджиев (раб): Ако работничеството излиза на улицата, то е защото вие го принуждавате да отива тамъ.

Т. Христовъ (д. сг): Стига бе!

Е. Начевъ (д. сг): (Къмъ Х. Калайджиевъ) Хайде млъкни! Ти си вѣнъ отъ законитѣ! Ти незаконно стоишъ тукъ! Какъ смѣешъ да приказвашъ и да отправяшъ питаня? Ама скандалъ!

Х. Калайджиев (раб): Не се ли срамувате . . . (Възражения отъ сговориститѣ)

Е. Начевъ (д. сг): Комуниститѣ не могатъ да влизатъ не само въ българския Парламентъ, но и въ парламентитѣ по цѣлия свѣтъ!

Х. Калайджиев (раб): Мѣрkitѣ, които се взематъ противъ работницитѣ, . . . (Възражения отъ сговориститѣ)

Е. Начевъ (д. сг): Виновенъ е министърътъ, дето те е допустналъ тукъ да бѣдешъ депутатъ! — Работницитѣ! При васъ не сж работницитѣ. Какво ми говоришъ ти!

С. Мошановъ (д. сг): Той приказва сега, за да вземе после преписъ отъ стенограмитѣ и да го изпрати въ Москва!

Д. Яневъ (д. сг): Ще му дадемъ удостоверение, че е говорилъ по тоя поводъ.

Т. Христовъ (д. сг): (Къмъ Х. Калайджиевъ) Сѣдай си тамъ бе, болшевишко орждие!

Х. Калайджиев (раб): Какъ така?

Е. Начевъ (д. сг): А бе, Калайджиевъ, разбери веднѣжъ за винаги, че нѣма да допустнемъ да вирѣятъ комунисти въ България!

Х. Калайджиев (раб): Азъ протестирамъ. Това сж работници, за които се отнася моето питане.

Н. Кемилевъ (д. сг): Млъкни, бе!

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. министърътъ на народното просвѣщение е готовъ да отговори на питането на народния представител г. Георги Петровъ по уволнението на Панчевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Оставете го! Нѣма го г. Георги Петровъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — второ четене бюджетопроекта за приходитѣ на държавата за 1930/1931 финансова година.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете)

„БЮДЖЕТЪ“)

за приходитѣ на държавата за 1930/1931 финансова година“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавieto на глава I, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете)

„Глава I.

Прѣки данѣци“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавieto на глава I, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Георги Марковъ.

Г. Марковъ (з. в): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да откривамъ принципиални дебати по бюджетопроекта за приходитѣ на държавата, но понеже известни въпроси както тукъ, въ Парламента, така и въ комисията, останаха недостатъчно обяснени или се обясниха по начинъ недостатъчно задоволителенъ, вземамъ думата, за да се обяснятъ.

Азъ съмъ длъженъ да заявя, че приходитѣ на държавата въ този размѣръ, въ който се предвижда да постѣпятъ презъ настоящата 1930/1931 финансова година, за голѣмо съжаление, въпреки обясненията на г. министъра на финанситѣ, които той даде въ своето експозе, не ще могатъ да постѣпятъ. Главнага причина за това, споредъ мене, е тая, че днесъ българскиятъ народъ не се намира въ онова положение, въ което бѣше миналата и по-миналата години. Днесъ не само земледѣлското производство е намалѣло, но има и едно спадане въ ценитѣ на всички земледѣлски произведения. Поради това азъ смѣтамъ, че фиксираниитѣ въ законопроекта за приходитѣ на държавата суми нѣма да постѣпятъ, и, следователно, ние ще имаме пакъ единъ голѣмъ дефицитъ въ бюджета и едно усложнение въ финанситѣ на държавата. Ето защо длъжа по този случай пакъ да наумя, че трѣбва да положимъ голѣми усилия, за да направимъ известни икономии, чрезъ които да намалимъ съ 500 милиона лева размѣра на държавния бюджетъ, който сега наближава 7 милиарда лева.

Р. Василевъ (д. сг): Това предложение за 500 милиона лева съкращения се прие въ бюджетарната комисия и се постави като текстъ въ чл. 28 отъ закона за бюджета на държавата за 1930/1931 г.

Г. Марковъ (з. в): Азъ зная това, което се е приело, г. Ради Василевъ. Въпреки това азъ искамъ да обърна внимание, че онѣзи приходи, които ние очакваме да постѣпятъ, нѣма да постѣпятъ.

Второто нѣщо, което сѣщо стана предметъ на дебати въ бюджетарната комисия, това бѣха известни данѣци на държавата — напр., акцизътъ върху материалитѣ, отъ които се вари ракия и акцизътъ на вината. Ние въ бюджетарната комисия освѣтлихме правителството, че това е единъ двоенъ данѣкъ, който се взема отъ лозарското съсловие въ нашата страна. Следователно, не само поради тежкото положение, въ което страната се намира, но и поради това, че се явява като двоенъ данѣкъ върху земята, отъ която се добива това производство, ние тоя данѣкъ трѣбва да премахнемъ, или поне да го намалимъ.

Следъ това, въ финансовата комисия, ние обърнахме внимание върху въпроса за глобитѣ, които се събиратъ по разни поводи, но не можахме да се обяснимъ, тъй като нѣкои отъ ораторитѣ, които вземаха думата по-късно, следъ мене, се изказаха въ смисълъ, какво хората на Земледѣлския съюзъ се явяватъ противъ едни такива приходи отъ глоби, които сж узаконени по законитѣ на страната. Ние не се обявяваме противъ глобитѣ, които се събиратъ по силата на законитѣ — защото всѣка държава трѣбва да гарантира по нѣкакъвъ начинъ събирането на данѣцитѣ; това е една узаконена мѣрка, противъ която ние не сме. Но ние можемъ да ви посочимъ хиляди случаи, при

*) За текста на бюджетопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 76.

които глоби сж наложени не по установения начинъ, а произволно. Такъвъ е случаятъ, изнесенъ съ питането на г. Омарчевски, което още не е развито, но което е достойно на Парламента: въ Видинско околия само за нѣколко дена сж съставени повече отъ 2000 полицейски актове; на много села сж съставени по 100—200 акта за по 1.000 — 2.000 л. глоба и всѣки единъ отъ тия актове не се основава на онѣзи принципи, които сж легнали въ законитѣ на страната — да се съставятъ актове при нарушение на законитѣ. Това сж едни глоби, наложени на българскитѣ граждани по политически причини; особено, колкото се отнася до Видинска околия, тѣзи глоби сж наложени заради туй, защото правителството загуби тамъ изборитѣ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Говорете по параграфа, г. Марковъ!

Г. Марковъ (з. в): Азъ нѣма да вземамъ думата по другитѣ параграфи по приходния бюджетъ. — Азъ искамъ да наумя: ако въпросътъ се касаеше само за Видинско, смѣтамъ, че правителството можеше да вземе мѣрки. Но още единъ пътъ азъ искамъ да се запомни, че това не е само въ Видинско; такива случаи мога да ви посоча и въ Варненско, Поповско, Преславско. Лично видѣхъ на нѣколко мѣста: единъ пътъ въ Ветово, другъ пътъ въ Преславъ, трети пътъ въ Фердинандско — само затуй, че съмъ пжтувалъ съ претоваренъ автомобилъ, шофьорътъ бѣше глобенъ съ 1.000 л.; освенъ това, откритиятъ листъ билъ не зная какъвъ — хайде пакъ 1.000 л.! Искамъ да кажа, че това е една система, която трѣбва да се взематъ мѣрки да се премахне. Не искамъ да вина само една властъ въ България, защото такива случаи е имало и въ други времена: пресилване на законитѣ съ мѣрkitѣ, които взема властта. Трѣбва да престане най-после това. Азъ говорихъ и въ бюджетарната комисиия: не е ли време най-после да се дойде до едно положение, да имаме една безпристрастна и безпартийна администрация, която, прилагайки законитѣ, да не се влияе отъ партизански и други настроения? (Възражения отъ сговориститѣ) Вие нѣмате право да пресичате, защото управлявате 7 години, но още не сте реализирали тази идея, която би ползувала държавата.

Тѣзи сж нѣколкото бележки, които имамъ да направя по бюджетопроекта за приходитѣ на държавата.

Министъръ В. Моловъ: Азъ съмъ отговорилъ на това и въ бюджетарната комисиия, и въ Парламента.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 76)

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

Косвени данѣци“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието на глава II, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 76)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

Такси и берии“.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат заглавието на глава III, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Цено Табаковъ.

Ц. Табаковъ (зан): Г. г. народни представители! § 24 ви-зира митата въ разнитъ сѣдилища по отношение на фондовитъ марки. Това сж едни допълнителни данъци, които се събиратъ почти отъ всички учреждения въ България; едвали има учреждение, въ което да не се събиратъ пари отъ гражданитъ за фондови марки за различни цели, за различни лѣчебни вили, за строежи и пр. Азъ смѣтамъ, че предъ видъ голѣмото обединяване на населението, предъ видъ кризата, която нашиятъ народъ преживява, съ тия допълнителни данъци сѣдилищата станаха свършено недостъпни за нашия гражданинъ. И азъ бихъ молилъ г. министра да се съгласи, да се отмѣни . . .

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): Въ закона за бюджета има специаленъ членъ.

Ц. Табаковъ (зан): Въ всѣки случай, азъ искамъ и тукъ да напомня, да се взематъ мѣрки, . . .

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): Ама това не е по тоя параграфъ. Тукъ се касае за сѣдебни мита.

Ц. Табаковъ (зан): . . . защото това тегиѣ, това мѣчно се понася отъ нашето население. И ще ви кажа, че често лѣти нашата държава взема 6—7 л. данъкъ подъ формата на гербови марки, а взема следъ това 100—150 л. фондови марки.

Министъръ В. Молловъ: Този параграфъ не се отнася до фондови марки.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): Това сж сѣдебни мита за завеждане на дѣла.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 32 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 33 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 34 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 460.000.000 л. на 465.000.000 л.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 34, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 35 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията увеличи кредита по тоя параграфъ отъ 5.000.000 л. на 8.000.000 л.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приемат § 35, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 78, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 79 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 80 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 81 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 82 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 83 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 84 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 84, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 85 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 85, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете)

„Глава X.

Приходи отъ сключени бюджети“.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат заглавието на глава X, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 86 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 87 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 87, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): (Чете § 88 — вж. прил. Т. I, № 76)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат § 88, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Д. Бъровъ (д. сг): Всичко приходи по редовния бюджетъ и по слѣтитъ къмъ редовния бюджетъ. Фондове — 6.926.880.000 л.

Председателстващ В. Димчев: Пристъпваме къмъ втората точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за бюджета на държавата за 1930/1931 финансова година.

Има думата г. докладчикътъ.

Г. Марковъ (з. в): Азъ моля г. докладчика да прочете всички приети отъ комисията измѣнения въ законопроекта за бюджета предварително, защото тѣ сѣ толкова много и важни, и всички трѣбва да ги чуемъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Ще ги кажа.

Г. г. народни представители! Има много съществени измѣнения и азъ бихъ молилъ народното представителство да запази нуждното внимание, за да ги изслуша.

Въ бюджетарната комисия по законопроекта за бюджета на държавата станаха дълги и широки прения и се възприеха известни предложения. Тия предложения заслужаватъ вниманието на народното представителство.

Най-много дебати станаха, г. г. народни представители, по въпроса какъ да се унифициратъ заплатитъ на държавнитъ служители — да се направи всичко възможно, щото тѣзи заплати да станатъ точно опредѣлени и известни, да се знае кой какво получава. Повикъ има срещу тия неизвестни заплати не че тѣ сѣ голѣми, но поради това, че разнитъ процентни удържки, разнитъ допълнителни фондове по разнитъ министерства, които се разпредѣлятъ между служителитъ въ дадено министерство само по разпореждането на министъра — или често пѣти съ одобрението на Министерския съветъ — оставатъ неизвестни за народното представителство. Отъ друга страна не всички ведомства, не всички министерства иматъ такива допълнителни фондове, отъ които могатъ да черпятъ процентни увеличения за служителитъ по своето ведомство. Това е една несправедливостъ, която и въ Народното събрание, и въ печата се искаше да се поправи.

Поради краткото време, и поради невъзможността на бюджетарната комисия да направи това още сега, въ настоящия бюджетопроектъ, а още повече и поради това, че нѣмаме достатъчно данни и проучвания, бюджетарната комисия възприе предложението, което азъ направихъ: да се даде императивенъ мандатъ на Министерския съветъ още въ течение на настоящето бюджетно упражнение, по докладъ на министъра на финанситъ, да събере всички тия процентни възнаграждения по разнитъ фондове при разнитъ ведомства въ единъ общъ фондъ и съ специална наредба да го разпредѣли между всички чиновници справедливо — разбира се, по усмотрение на Министерския съветъ. Важно е да се знае — като се осъществи тая наредба — колко се събира отъ тия фондове — постѣпленията сѣ около 400 милиона лева и нѣщо — и какъ се разпредѣлятъ тѣ между всички чиновници. Всичко това ще бѣде ясно и ще се знае и отъ народното представителство, и отъ обществото, и отъ гражданството, колко получава всѣки чиновникъ, като се има предъ видъ заплатата му по бюджета, плюсъ тѣзи допълнителни възнаграждения, дадени отъ този общъ фондъ.

Императивниятъ мандатъ, даденъ на Министерския съветъ, е следниятъ: по докладъ на министъра на финанситъ още въ течение на бюджетното упражнение да реализира тая наредба. Това е достатъчна гаранция, че наистина ние за последенъ пѣтъ ще имаме да се занимаваме съ тѣзи добавъчни възнаграждения, стотинки и пр., които често пѣти отнематъ времето и нервитъ на народното представителство.

Вториятъ въпросъ, по който пакъ твърде много се говори въ комисията, то е, да се тури единъ плафонъ, една граница на максималнитъ заплати въ България, и при държавнитъ учреждения, па и при самоуправителнитъ тѣла и автономнитъ учреждения.

Г. г. народни представители! Нѣма защо да казвамъ, че и по този въпросъ и въ Народното събрание, па и въ пресата се спори твърде много. Не че сѣ ненужни тия по-големи заплати; не че хората, които ги получаватъ, не ги заслужаватъ; не че институтитъ, гъ които тѣ работятъ, не сѣ отъ голѣмо значение за страната. Въ тия институти трѣбва да бѣдатъ подбрани хората; а тия хора не могатъ да работятъ съ обикновени заплати. На тия институти трѣбва да се даде нѣщо по-добро, нѣщо по-способно, което може да се вземе отъ вънъ, отъ пазара, но затова трѣбва да се заплати така, както се заплаща на служителитъ, напр., въ частнитъ банки, които получаватъ много по-големи заплати. Обаче поради кризата, въ която се намира страната, и поради възможността да се злоупотрѣбва нѣкъде, въ бюджетарната комисия се възприе моето предложение въ смисълъ: да се тури една граница на максималнитъ заплати въ страната, като се оторизира, възложи на Министерския съветъ да следи, щото тази заплата въ никой случай да не надминава най-високата заплата по държавния бюджетъ.

Г. Марковъ (з. в): Министерската заплата.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Да, казано е „най-го-лѣмата заплата“, но не заплата на царя, разбира се.

Д. Зографски (з. в): Много милостиви сте били.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Това е второто предложение, което се прие отъ бюджетарната комисия съ го-лѣмо мнозинство.

Н. Пждаревъ (д. сг): Последната концесия, която се на-прави. Най-сетне, нека приематъ това.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Знае се по бюджета коя е най-голѣмата заплата — на министритѣ. Заплата на царя не се опредѣля въ бюджета.

Г. г. народни представители! Къмъ чл. 5 се прибави новъ текстъ въ смисълъ, че се разрешава на Дирекцията за трудовата повинност да прави здания за нуждитѣ на стопанствата на стойност надъ 500.000 л., като си служи съ материали отъ горското стопанство „Тича“ и пр., безъ да внася стойността на тия материали въ приходъ на държавното съкровище.

Г. г. народни представители! Прибавиха се и други нови текстове къмъ законопроекта за бюджета на държавата. Поради тежкото положение на българския данъкоплатецъ, при съществуващата криза у насъ, прие се да се прибави нова алинея къмъ чл. 24 въ смисълъ, за закъснѣлитѣ данъци до 5.000 л. да се събира, поне презъ тѣзи години, глоба 10%, вмѣсто 20%, докато се уреди съ закона за събиране прѣжитѣ данъци окончателно режимътъ за санк-циитѣ срещу ония данъкоплатци, които не си изплащатъ навреме данъка. Досега, споредъ закона за събиране прѣ-житѣ данъци, данъкоплатцитѣ плащаха за закъснѣлитѣ данъци надъ 1.000 л. глоба 20%. Навремето, когато се приемаше този процентъ, съображенията на законодателя бѣха следниѣ. Въ 1924 г., когато лихвата на пазара, пакъ поради стѣснение на паричния пазаръ, отиваше надъ 30—40% и повече, очевидно, данъкоплатцитѣ, които имаха да дължатъ на държавата голѣми суми, имаха всички инте-ресъ срѣдствата, съ които тѣ могатъ да покриятъ своитѣ задължения къмъ държавата, да ги задържатъ у себе си, като платятъ еднократната глоба тогава 5% и тѣзи срѣд-ства да ги използватъ година-две, знаейки, че като ги дадатъ подъ лихва, ще получатъ много по-голѣма печалба, отколкото размѣра на глобата, която ще платятъ на дър-жавата. И бѣше констатирано тогава, че голѣми тютюневи фирми и други не плащаха данъцитѣ си, възлизали на 10—15 милиона лева, защото санкцията бѣше 5% глоба; тѣ използваха това положение и затова глобата се увеличи на 20%. Следъ като отчисти кредитната криза бѣше, така да се каже, у насъ преминала, лихвениятъ процентъ на-малъ, сконтовиятъ процентъ на Народната банка спадна на 9 до 10%, а за другитѣ банки на 11%, очевидно, и за-конодателятъ трѣбваше да се занимае съ този въпросъ.

Г. г. народни представители! Може би вие си спомняте, че презъ миналата година азъ внесохъ едно законодателно предложение, съ което искахъ да се остави глобата за закъсняването на данъцитѣ въ формата на лихва. И въз-можно е единъ денъ, когато се внесе новъ законъ за съби-ране на прѣжитѣ данъци, както заяви г. министрътъ на финанситѣ, да се прибѣгне до една друга санкция. Но сега за сега, поради стопанската и парична криза у насъ, гра-мадниятъ брой отъ данъкоплатци, за да могатъ да посрещ-натъ своитѣ най-належащи нужди, трѣбва да бѣдатъ от-части облекчени. Заради това бюджетарната комисия прие, щото всички данъкоплатци да плащатъ за закъснѣлитѣ си основни прѣки данъци до 5.000 л. 10% глоба, а не 20%. Вземъ се предъ видъ, г. г. народни представители, че ка-тегорията данъкоплатци, която плаща до 5.000 л. основенъ прѣкъ данъкъ, обгръща всички ония данъкоплатци, които днесъ не плащатъ данъкъ върху общия доходъ, т. е., които иматъ доходи до 100.000 л. Всички тѣ плащатъ основенъ данъкъ занятиѣ, безъ данъкъ върху общия доходъ. Това сж хора отъ земеделското производство, хора отъ заная-тъчниското производство, това сж дребни търговци и всички по-дребни съществувания. По-голѣмитѣ облагания, по-голѣмитѣ данъци сж обикновено на акционернитѣ дру-жества, на голѣмитѣ предприятия, които иматъ точни книги, които могатъ да установятъ загубитѣ си поради стопан-ската криза и тѣ фактически не плащатъ, ако иматъ за-губа, данъци.

Но това се прие още и поради друго едно обстоятел-ство — че нѣма нови облагания, че размѣритѣ на облага-нията съ данъкъ занятиѣ сж фактически отъ 1926 г., вече три-четири години. Съ новия законъ за бюджета се урежда, че трѣбва да стане едно ново облагане, обаче за финансовата 1930/1931 г. облагането ще станѣ по стария

размѣръ. Очевидно е, че нѣма възможностъ да се провѣри състоянието на всички онѣзи, които иматъ доходъ до 100.000 л. и плащатъ само данъкъ занятиѣ, а не плащатъ данъкъ върху общия доходъ. Ето защо, и по тѣзи съобра-жения още повече се налага да се облекчи положението на тѣзи хора, които, поради кризата, не сж въ състояние да плащатъ навреме своитѣ данъци. Това се възприе еди-нодушно отъ бюджетарната комисия.

С. Савовъ (д. сг): Тази мѣрка отнася ли се за да досега, или е за отсега нататъкъ?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): За 1930/1931 г.

Г. Марковъ (з. в): Тѣзи глоби ще отидатъ ли къмъ фонда за подпомагане при обществени бедствия?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Това е друго. Въ за-кона има специаленъ текстъ, споредъ който увеличението на прѣжитѣ данъци съ 10% — която допълнителна връх-нина ние приехме поради землетресението въ Пловдивъ съ специаленъ законъ за подпомагане на пострадалитѣ отъ обществени бедствия — пакъ остава, обаче отива за фонда „Обществени бедствия“, отъ който въ бѣдеще ще се подпомагатъ всички пострадали отъ обществени бед-ствия.

К. Маноловъ (зан): Въпроса за процентнитѣ възнаграж-дения на бирницитѣ отъ събранитѣ глоби засегнатъ ли е?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Той не е засегнатъ, защото е въпросъ отъ законодателенъ характеръ, който сега съ закона за бюджета не може да се разреши, а се разрешава въ закона за прѣжитѣ данъци.

Едно друго предложение, г. г. народни представители, което сжщо се възприе и което е отъ значение за времето, което преживяваме днесъ, е следното: събирането на всички фондови процентни удѣлжитѣ отъ самоуправител-нитѣ тѣла, общинитѣ и окръжията, да става възъ основа на постѣпленията, а не върху предвиденитѣ суми. Поради обстоятелството, че самоуправителнитѣ тѣла, общини и окръзи, не могатъ да реализиратъ своитѣ приходи, даже въ размѣръ на 50% отъ предвиденитѣ, процентитѣ по раз-нитѣ фондове, които възлизатъ на 26% минимумъ върху общия приходъ на самоуправителнитѣ тѣла, ставатъ факти-чески не 26%, а 54% върху общия имъ доходъ — единъ го-лѣмъ процентъ, който самоуправителнитѣ тѣла не могатъ да плащатъ, особено презъ тая година, когато самоуправи-телнитѣ тѣла още по-малко сж реализирали приходнитѣ пера въ своитѣ бюджети. Затова въ закона за бюджета се измѣня начинътъ на събирането на тѣзи фондови проценти, като тѣ ще се събиратъ върху постѣпилитѣ суми по бюд-жетитѣ на самоуправителнитѣ тѣла, а не върху предви-денитѣ суми. Това предложение се възприе отъ бюдже-тарната комисия пакъ единодушно.

Прибави се новъ чл. 30 къмъ закона съ текстъ: (Чете) „Разрешава се на Дирекцията на полицията да продаде не-годнитѣ си моторни коли и съ добитата сума да закупи нови такива коли по реда, опредѣленъ въ закона за бю-джета, отчетността и предприятията, като за прихода и разхода представи отчетъ на Върховната смѣтна палата“.

Спомняте си, г. г. народни представители, че миналата година Народното събрание разреши на Военното мини-стерство сжщото — вмѣсто моторнитѣ коли, които сж не-годни, да стоятъ и да се разрушаватъ, да се продадатъ, като съ получената сума се купятъ нови коли, вмѣсто тя да отиде въ държавния бюджетъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Кой ще купи негодното?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Сжщо предвиди се новъ чл. 31 съ следния текстъ: (Чете) „Отмѣнява се чл. 56 отъ закона за бюджета на държавата за 1922/1923 фи-нансова година, като съдебното мито се събира по чл. 591 отъ закона за гражданското сждопроизводство“. По тек-ста на този чл. 56 отъ закона за бюджета за 1922/1923 г. законодателятъ бѣше опредѣлилъ съдебнитѣ мита да се събиратъ по изпълнителното, по заповѣдното сждопроиз-водство въ известна пропорция, въ известни размѣри. Но понеже сж новия законъ за гражданското сждопроизвод-ство ние отмѣнихме тѣзи размѣри, за да съгласуваме, на-правихме това отмѣнение на чл. 56 отъ закона за бюджета за 1922/1923 г.

Предвиди се новъ чл. 32 съ следния текстъ: (Чете) „За-конътъ за измѣнение и допълнение на нѣкои отъ такситѣ и бернитѣ, както и за нови такива, събирани въ приходъ

на държавното съкровище („Държавен вестник“, брой 93 от 28. VII. 1924 г.), се измѣня, както следва:

„По чл. 1. За всѣки вѣнчаленъ обредъ, извършенъ отъ инославното и иновѣрно духовенство, събира се за държавното съкровище по 75 л., а за всѣки бракоразводъ, извършенъ отъ сѣщото духовенство — по 300 л.

„Тия такси се събиратъ срещу редовни квитанции отъ съответнитѣ духовни учреждения и лица при издаване вулитъ за вѣнчаване и на бракоразводнитѣ писма и се внасятъ ежесечно съ вносни листове въ Българската народна банка въ приходъ на държавното съкровище.

„По чл. 3. Епархийскитѣ духовни съвети събиратъ въ полза на държавното съкровище такси въ размѣръ на 50% отъ такситѣ, събирани въ полза на епархийскитѣ такси и упоменати въ сѣщия чл. 3.

„Тия такси се събиратъ срещу надлежни квитанции отъ касиеритѣ при митрополиятѣ, които ги внасятъ месечно съ вносни листове въ Българската народна банка въ приходъ на държавното съкровище, а въ края на бюджетното упражнение се отчитатъ предъ съответнитѣ смѣтни палати за събранитѣ презъ финансовата година такси“.

Г. г. народни представители! Наложил се известно увеличение на приходитѣ по бюджета на Българската православна църква. Увеличиха се енорийскитѣ свещеници съ 62 души, трѣбваше да бждатъ предвидени нѣкои други разходи за училищата, абсолютно необходими. Въ замѣна на това отъ Министерството на външнитѣ работи се представи този текстъ къмъ закона за бюджета за увеличаване на известни такси при известни обреди на инославното духовенство, за да се уеднаквятъ съ такситѣ, които се събиратъ отъ нашето духовенство. Досега известни такси сѣ събирани отъ нашето духовенство въ по-малкъ размѣръ, отколкото отъ другитѣ духовенства. Министерството на външнитѣ работи намира, че нѣма защо да се прави разлика въ такситѣ напр. за вѣнчалния обредъ, които се събиратъ отъ нашето духовенство и инославното духовенство. За този обредъ и единитѣ, и другитѣ граждани трѣбва да плащатъ еднакви такси. Та тѣ се уеднаквиха, за да се покриятъ малкитѣ увеличения, които се направиха по бюджета на Българската православна църква — съ около 3 милиона лева.

Сѣщо предвиди се новъ чл. 34: (Чете) „Дължимитѣ къмъ държавното съкровище суми отъ общинитѣ за раздадени имъ водопроводни трѣби и фасонни части преди доставката на такива по договора отъ 28. XII. 1927 г., да се събиратъ сѣщо по реда, предвиденъ по чл. 6 отъ закона за доставката на трѣби за водоснабдяването на населенитѣ мѣста въ България отъ 1927 г.“

Съ този законъ отъ 1927 г. се узакони, Министерството на благоустройството да достави материали за водоснабдяването на общинитѣ, най-важнитѣ отъ които сѣ трѣбватъ. Вие знаете, че по единъ договоръ, който министерството сключи съ предприемача, и нареди се въ течение на нѣколко години предприемачътъ да достави трѣбитѣ и да ги дава на общинитѣ срещу една малка вноса отъ 1/5, получена веднага, а останалитѣ 4/5 да се внасятъ годишно въ известни малки размѣри. Една частъ отъ трѣбитѣ сѣ доставени много по-рано, но нѣкои отъ общинитѣ не ги изплащатъ. Затуй се прие отъ бюджетарната комисиия да се узакони, щото тѣзи суми, които се дължатъ отъ общинитѣ и окръжитѣ, за времето преди закона отъ 1927 г., да се събиратъ по реда на закона, който днесъ е влѣзълъ въ сила.

Г. г. народни представители! По чл. 24, ал. 4, 10-тѣ процента върху прѣжитѣ данѣци, както и по 1 л. на овца и коза, които се събираха за подпомагане пострадалиятъ отъ земетресението въ Южна България, ще се събиратъ и въ бждеще. Но за да се съгласува този членъ съ приетия законъ за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия, на края на тая алинея се прибавя: „и служи за фондъ „Обществени бедствия“, съгласно закона за подпомагане пострадалиятъ отъ обществени бедствия“.

Къмъ чл. 27 се прие една добавка въ смисълъ: отъ икономитѣ, които ще се реализиратъ презъ годината, Министерскиятъ съветъ да даде предимно на Министерството на земедѣлното една сума отъ 70 милиона лева за мѣроприятията, които то е начертало и които сѣ изразени въ разходитѣ, предвидени по бюджета на Министерството на земедѣлното.

За да се подчертае, че Министерскиятъ съветъ трѣбва да се вслуша въ желанието на Парламента да направи икономии още въ течение на бюджетното упражнение — нѣщо, за което говори г. Марковъ одева — съ една добавка къмъ чл. 28 дава се единъ императивенъ мандатъ на Министерския съветъ да направи поне до 500 милиона лева икономии. Добавката е въ края на втората алинея на чл. 28 и гласи: „като тия съкращения въ течение на упражнението на бюджета за 1930/1931 г. се осществятъ въ размѣръ до 500.000.000 л.“

Това сѣ, г. г. народни представители, по-важнитѣ, по-сѣщественитѣ измѣнения и редакционни поправки, които бюджетарната комисиия, следъ дълги и широки прения, възприе.

Сега ще докладвамъ самия законопроектъ. (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за бюджета на държавата за 1930/1931 финансова година“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ заглавието, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 1. Разрешава се на министритѣ да произвеждатъ съгласно съ законитѣ на държавата, презъ 1930/1931 финансова година разходитѣ, показани въ таблицитѣ къмъ настоящия законъ: по редовния бюджетъ 6. 436.386.090 л. и по слѣтитѣ къмъ редовния бюджетъ фондове 480.613.460 л., а именно:

	По редовния бюджетъ
	л е в а
1. По Върховното правителство	75.486.280 л.
2. По Държавнитѣ дългове	2.290.000.000 „
3. По Върховната и окръжнитѣ смѣтни палати	21.818.000 „
4. По М-вото на външнитѣ работи и на изповѣданията:	
а) Министерството	96.030.000 „
б) Българската православна църква . .	45.500.000 „
5. По М-вото на вътрешнитѣ работи и на народното здраве:	
а) Администрация и полиция	279.840.120 „
б) Главна дирекция на народното здраве.	162.556.590 „
6. По Министерството на народното просвѣщение	897.960.000 „
7. По Министерството на финанситѣ . . .	191.500.000 „
8. По Министерството на правосдѣлието . .	207.054.380 „
9. По Министерството на войната	1.087.040.000 „
10. По Министерството на търговията, промишлеността и труда	135.451.230 „
11. По Министерството на земедѣлното и държавнитѣ имоти	200.600.000 „
12. По М-ото на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството:	
а) Главна дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството	232.829.830 „
б) Главна дирекция на трудовата повинност	160.840.410 „
13. По Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ:	
а) Главна дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата*)	54.703.250 „
б) Главна дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ	227.500.000 „
в) Дирекция на въздухоплаването . . .	36.706.000 „
14. Бюджетъ за разходитѣ по изпълнение договора за миръ, упражняванъ отъ Дирекцията на държавнитѣ дългове . . .	33.000.000 „
Всичко по редовния бюджетъ	6.436.386.090 л.

*) Среу Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата не е показанъ кредитъ за отдѣленъ бюджетъ на сѣщата дирекция.

* За текъта на законопроектъ, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 75

	По слѣтитѣ къмъ редовния бюджетѣ фондове	л е в а
15. По Администрацията и полицията . . .	2.150.000 л.	
16. По Дирекцията на народното здраве . .	5.150.000 „	
17. По Министерството на правосъдието . .	124.705.000 „	
18. По Министерството на войната	87.858.000 „	
19. По Министерството на земледѣлието и държавните имоти	260.740.460 „	
Всичко по слѣтитѣ фондове . .	480.613.460 л.	

По чл. 1 комисията направи следните измѣнения: сумата по редовния бюджет се увеличава отъ 6.436.386.090 л. на 6.439.386.090 л., а сумата по слѣтитѣ къмъ редовния бюджет фондове се увеличава отъ 480.613.460 л. на 553.657.000 л.

По редовния бюджет, сумата за Българската православна църква се увеличава отъ 45.500.000 л. на 48.500.000 л.

По слѣтитѣ къмъ редовния бюджет фондове, сумата по Администрацията и полицията се увеличава отъ 2.150.000 л. на 3.150.000 л.; сумата по Министерството на правосъдието се увеличава отъ 124.705.000 л. на 125.785.000 л.; сумата по Министерството на земледѣлието и държавните имоти се увеличава отъ 260.740.460 л. на 331.704.000 л.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Марковъ.

Г. Марковъ (з. в): Трѣбва да призная, че известни предявени искания, макаръ не въ този размѣръ, въ който се предявиха отъ нашата парламентарна група въ бюджетарната комисия, сж приети.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Тѣ не сж искания на вашата парламентарна група, а на народните представители въ бюджетарната комисия. Това го знаете много добре.

Г. Марковъ (з. в): Нека и така да бѣде. Азъ се много радвамъ, че цѣлиятъ Парламентъ е единодушенъ по този въпросъ — да се търсятъ известни икономии, които се налагатъ преди всичко отъ момента, който преживява цѣлиятъ народъ.

Х. Силянговъ (д. сг): Предложението не е Ваше.

Г. Марковъ (з. в): На предложението ни за намаляване заплатитѣ на нѣкои чиновници ни се възрази, че съ него се демагогствува. Мнозина отъ г. г. народните представители не можаха да разбератъ нашето предложение или, по-право, искаха да изкаратъ, че Земледѣлскиятъ съюзъ е въобще противъ чиновничеството, че въобще нашитѣ искания, предявени съ огледъ на момента, който прѣживяваме, не сж нищо друго освенъ неприязненостъ къмъ чиновничеството.

Дълга да заявя, че ние нѣмаме абсолютно никаква неприязненостъ къмъ българското чиновничество. Но ние сме считали, че тъй, както сж опредѣлени заплатитѣ на чиновниците, сжествува една голѣма несправедливостъ. Докато известни чиновници, макаръ и съ по-долно образование, но съ достатъчна подготовка за службата, получаватъ една нищожна заплата, съ която не могатъ да задоволятъ даже най-наситенитѣ си нужди, дѣти държавни чиновници получаватъ нѣколко пъти по-голѣма заплата отъ тѣхъ, и много по-голѣма заплата дори отъ заплатата на българския министъръ. Ние не искаме намаляване въобще заплатитѣ на държавните чиновници, но възставаме противъ онѣзи голѣми заплати, които не могатъ да се оправдаятъ не само съ времената, които преживяваме, но и съ морала, който трѣбва да възстановяваме. Ние намираме, че установениятъ въ законопроекта за бюджета размѣръ — най-голѣмата заплата на чиновникъ въ държавнитѣ и автономни учреждения да бѣде равна на министерската заплата — е голѣмъ.

Т. Христовъ (д. сг): Не равна, а по-малка.

Г. Марковъ (з. в): Малко по-малка. Азъ я турямъ близо до министерската, съ много малка разлика. Основаниято, че известни служби били по-особени и изисквали по-подготвени хора и че се търсѣли хора за такива служби и за-

това трѣбвало да бѣдатъ добре възнаградени, не е много силно, особено въ времената, които живѣемъ. И затова смѣтамъ, че този размѣръ, който се предвидѣ въ бюджетарната комисия, е голѣмъ. Не знаемъ дали правителството не би намѣрило основание при третото четене да намали максималната заплата, която може да получава единъ чиновникъ, която заплата, по нашата преценка, трѣбва да се равнява на заплатата на народния представител. Нека да се потърси друга заплата, а не министерската заплата, защото по такъвъ начинъ ще се изравнятъ всички голѣми заплати съ министерската заплата.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Корегирайте се, г. Марковъ, защото народниятъ представителъ не получава заплата, а получава дневни.

М. Дочевъ (д. сг): Реклама си прави бай Георги!

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Калоянъ Маноловъ.

К. Маноловъ (зан): Г. г. народни представители! Предъ видъ обстоятелството, че въ настоящия моментъ българскиятъ народъ, българското стопанство, българската индустрия, българските занаяти изнемогватъ подъ тежката стопанска криза, възприе се отъ министра на финанситѣ — и това ще трѣбва да се слѣдва въ бѣдеще отъ всички — щото да се премахнатъ несъобразноститѣ въ заплатитѣ, за да може българскиятъ народъ да види какво действително получаватъ служителитѣ на българската държава. Азъ смѣтамъ, че онѣзи измѣнения въ закона за бюджета, които се възприеха отъ бюджетарната комисия следъ дълги дебати и прения, министърътъ на финанситѣ и Министерскиятъ съветъ ще ги изпълнятъ съвѣстно, както ще изпълнятъ и онѣзи ангажменти, които поеа предъ Парламента, и нѣма да се явятъ идущата година да кажатъ: догодина ще направимъ това. Азъ смѣтамъ, че министърътъ на финанситѣ и Министерскиятъ съветъ ще отговорятъ на повика на бюджетарната комисия за унифициране на заплатитѣ на чиновниците, както и за намаляние на глобитѣ и данъцитѣ, които не могатъ да се събиратъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2. За покриване показанитѣ въ чл. 1 отъ настоящия законъ разходи, министритѣ се задължаватъ, споредъ законитѣ на държавата, да събиратъ презъ 1930/1931 финансова година приходитѣ, показани въ таблицата на обща сума 6.917.800.000 л., а именно:

1. Прѣки данѣци	942.600.000 л.
2. Косвени данѣци	2.731.000.000 „
3. Такси и берии	751.000.000 „
4. Глоби и конфискации	84.000.000 „
5. Приходи отъ желѣзницитѣ и пристанищата	125.850.000 „
6. Приходи отъ пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ	303.000.000 „
7. Приходи отъ държавни имоти, капитални и стопанства	530.000.000 „
8. Приходи за заплати на учителитѣ	485.000.000 „
9. Разни приходи	731.950.000 „
10. Приходи отъ склучени бюджети	226.000.000 „
	6.917.800.000 л.

Отъ които по редовния бюджетъ 6.437.850.000 л.
По слѣтитѣ къмъ редовния бюджетѣ фондове 479.950.000 „

Въ текста на този членъ на третия редъ сумата 6.917.800.000 л. става 6.926.880.000 л.; сумата въ пунктъ 3 — такси и берии — 751.000.000 л. става 759.000.000 л., сумата по пунктъ 9 — разни приходи — отъ 731.950.000 л. се увеличава на 733.030.000 л. и общиятъ сборъ отъ долу отъ 6.917.800.000 л. се увеличава на 6.926.880.000 л., отъ които по редовния бюджетъ 6.445.850.000 л. вмѣсто 6.437.850.000 л. — и по слѣтитѣ къмъ редовния бюджетѣ фондове 481.030.000 л. — вмѣсто 479.950.000 л.

Председателстващъ В. Димчевъ: Които присматъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 3. Членове 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15 и 18 отъ закона за бюджета на държавата за 1927/1928 финансова година, чл. 11 и 14 отъ закона за бюджета на разнитъ фондове за същата година и чл. 4 отъ закона за бюджета на държавата за 1928/1929 финансова година оставатъ въ сила и действие презъ 1930/1931 ф. г. съ следнитъ добавки:

а) по чл. 3. Заплатитъ на служителитъ, които не получаватъ по таблицитъ за заплатитъ: по Министерството на войната; по Морската и Ръчна полицейски служби, Морска учебна частъ и Желѣзнопътното и Телеграфопощенското училища по Министерството на желѣзницитъ и пр.; сѣднитъ при Върховния касационенъ сѣдъ и приравненитъ имъ при Министерството на правосѣдието и при Върховния административенъ сѣдъ, както и директоритъ на затворитъ по същото министерство се изплащатъ по размѣритъ, показани въ обяснителнитъ таблици за личния съставъ за 1930/1931 ф. г.

б) по чл. 5. — Извънреднитъ дневни пари въ новитъ земи презъ 1930/1931 фин. год. се плащатъ въ половинъ размѣръ отъ тоя за 1927/1928 фин. г.;

в) по чл. 6. — Пътнитъ и дневни пари на държавнитъ служители, командировани за произвеждане избори за общински съвети, се плащатъ по сѣдитъ размѣри отъ бюджетитъ на съответнитъ общини;

г) по чл. 7 — Уволненитъ следъ 1 априлъ 1930 г. държавни служители по закриване длѣжността получаватъ помощта отъ съответнитъ кредити за заплати по бюджетитъ за 1929/1930 или 1930/1931 ф. год. въ зависимостъ по кой бюджетъ и параграфъ има свободни кредити;

д) по чл. 8. — Възнаграждението се плаща $\frac{1}{2}$ размѣръ и на семействата — съпруга и деца, ако служителъ е починалъ догдѣ е на служба, но има действително прослужени надъ 25 години държавна служба. Ако съпругата или съпругътъ е на държавна или изборна служба, не се плаща такова възнаграждение;

е) по чл. 10. — Възложената на държавни служители извънредна държавна работа по изработване на закони, правилници и др. такива наредби по прѣката имъ служба се извършва въ работното време и за нея не се плаща възнаграждение;

ж) по чл. 11. — Процентитъ до 25% се отнасятъ за държавнитъ служители по всички министерства и дирекции и се изчисляватъ и плащатъ само върху брутнитъ основни заплати по таблицитъ за заплатитъ (съ допълнителнитъ) и върху получаванитъ по специални закони заплати, като се изключва добавѣното възнаграждение за семейното положение, плащано подъ каквато и да е форма — отдѣлно или заедно въ общата сума за заплатата; въ последния случай то се приспада отъ общата заплата, като се има предъ видъ чл. 6 отъ закона за извънреднитъ приходи и разходи на държавата за 1927/1928 фин. год. Освенъ пенсионни удържки върху тия процентни възнаграждения не се правятъ други удържки. Следъ изплащането на сѣдитъ, остатѣцитъ се внасятъ на приходъ въ държавното съкровище, безъ да се употребятъ за други цели.

На персонала по § 1, 13, 24, 32, 33 отъ бюджета на Главната дирекция на пѣтицата, благоустройството и сградитъ се плаща 25% върху брутната основна (и допълнителна) заплата, като сумата за тая целъ се взима отъ стойността на работитъ на всѣки отбилъ въ натура пѣтната си тежба. Това възнаграждение се изплаща независимо отъ процента, предвиденъ въ чл. 11, ал. I-ва, отъ закона за бюджета на държавата за финансовата 1927/1928 год. Допълнителнитъ възнаграждения за специалността и наградитъ на проявили се длѣжностни лица се плащатъ до 25% върху брутната основна заплата по таблицитъ за заплатитъ.

з) по чл. 15. — Неизплатенитъ до 1 априлъ 1930 г. задѣлжения на държавни учреждения и стопанства къмъ такива учреждения и стопанства за работи, доставки, наеми и др., извършени до 31 мартъ с. г., се смѣтатъ анулирани.

и) по чл. 4 отъ закона за бюджета за 1928/1929 фин. г. — Заплатитъ на държавнитъ служители се плащатъ презъ 1930/1931 фин. год. по размѣритъ и категоритъ, показани въ обяснителнитъ таблици за 1929/1930 финансова година.

Редовнитъ по Министерството на народното просвѣщение първоначални учители въ първоначалнитъ училища, прогимназитъ, сѣднитъ училища и учителскитъ институти, редовнитъ учители въ институтъ за слѣпи и глухонѣми и на секретарь-счетоводителитъ при сѣднитъ училища и учителски институти, Музикалната и Художествената академии, народнитъ музеи и библиотеки съ цензъ на редовни първоначални учители, както и на секретаритъ и пом.-училищнитъ инспектори при училищнитъ инспекции

следъ встъпването имъ въ VIII класъ на IV категория отъ таблицитъ за заплатитъ получаватъ допълнителна заплата по 150 л. на месецъ. Учителитъ въ гимназитъ, педагогическия училища, учителскитъ институти, както и длѣжностнитъ лица по Министерството на народното просвѣщение, чийто длѣжности произхождатъ отъ учителски служби, стигнали и изслужили въ I класъ на II категория 3 пѣлни години, получаватъ допълнителна заплата по 500 лева на месецъ. Тия допълнителни заплати се даватъ отъ следващия месецъ следъ навършенитъ три години.

Брутнитъ заплати на сѣдитъ и на приравненитъ съ тѣхъ служители при Министерството на правосѣдието, получавани до 31 мартъ 1929 г., се увеличаватъ съ 10%, а брутнитъ основни заплати (безъ добавѣното възнаграждение за семейното положение) на останалия персоналъ по съдебното ведомство, назначаванъ отъ министра на правосѣдието, се увеличаватъ съ 15%. За целта предвижда се специаленъ параграфъ по Министерството на правосѣдието. Същото се отнася за сѣдитъ и другия персоналъ при Върховния административенъ сѣдъ, като първитъ получаватъ съ 10%, а другитъ съ 15% увеличение.

Редовнитъ и извънреднитъ професори и редовнитъ доценти при Софийския държавенъ университетъ получаватъ както приравненитъ имъ сѣди — 10% увеличение, което се предвижда въ специаленъ параграфъ на бюджета.

Длѣжностнитъ лица въ чл. 4 отъ закона за държавнитъ адвокати могатъ да бѣдатъ приравнени къмъ погорни или по-долни длѣжности отъ тия, предвидени въ таблицата по реда на чл. 30, ал. 2, отъ закона за държавнитъ адвокати.

Енорийскитъ свещеници на съставни планински и бедни енории получаватъ месечни помощи, опредѣлени въ наредба, изработена отъ министра на външнитъ работи и на изповѣданията въ съгласие съ Св. Синодъ. Общиятъ размѣръ на тая помощъ е 3.000.000 л.

к) по чл. 11 отъ закона за бюджета на фондовѣтъ за 1927/1928 фин. год. — За подобрене бита на стражата (чл. 88 отъ закона за администрацията и полицията) съ разрешение на Министерския съветъ Дирекцията на полицията може да издава специални марки. Подробноститъ по издаването, отпечатването, разпространението и отчитането на тия марки се уреждатъ съ правилникъ, утвърденъ отъ министра на вътрешнитъ работи.

Въ този членъ ставатъ следнитъ измѣнения:

Въ края на текста на буква г отъ този членъ се прибавя следното изречение: „Длѣжноститъ лица, съкратени следъ внасянето на бюджетитъ въ Народното събрание, получаватъ заплата най-късно до 15 май 1930 г.“

Освенъ тия съкращения на чиновници, които се направила въ министерствата и които съкратени чиновници отъ 1 априлъ се уволниха, направиха се известни съкращения и въ бюджетарната комисиия. Тѣзи длѣжностни лица сѣ служили досега и, докато се обнародва законътъ за бюджета, сигурно ще дойде 15 май и за службата имъ до тогава ще трѣбва да си получатъ заплатата. Затуй бюджетарната комисиия възприе да имъ се плати до 15 май.

Въ края на чл. 3 се прибавя нова буква л съ следното съдържание: (Чете) „Възлага се на Министерския съветъ, възъ основа докладъ на министра на финанситъ, въ течение на упражнението на бюджета за 1930/1931 г. да образува единъ общъ фондъ отъ всички допълнителни възнаграждения, проценти, стотинки и др., плащани на чиновници и служащи при всичкитъ ведомства, и цѣлия или частъ отъ тоя фондъ да разпредѣли между чиновницитъ и служащитъ по особена наредба. На сѣщия се възлага да следи, щото заплатитъ на чиновницитъ и служащитъ при окръжнитъ, общинскитъ и други изборни учреждения, както и тия на автономнитъ държавни учреждения, заедно съ допълнителни възнаграждения за финансовата 1930/1931 г., да не надвишаватъ най-голѣмата заплата въ страната по бюджета на държавата за същата година, включително всички допълнителни възнаграждения къмъ нея“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: По чл. 3 има направено предложение отъ народния представителъ г. Никола Пѣдаревъ въ смисълъ, следъ последната алинея на този членъ да се прибави нова алинея съ следното съдържание: (Чете)

„За възложена на държавни служители извънредна държавна работа по прѣката имъ служба не се плаща възнаграждение.“

„За мѣроприятия, предприети въ кръга на службата на длѣжностнитъ лица, награда се плаща само по решение на Министерския съветъ“.

Е. Начевъ (д. сг): Г. министърът на финансите съгласен ли е?

Министър В. Моловъ: Въ бюджетарната комисия това предложение пропадна.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народният представител г. Никола Пждаревъ да развие предложението си.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Туй предложение го правя въ духа на всичко онова, което се говори въ бюджетарната комисия, което се поддържа и тук, въ пленума. Тръбва да се премахне този начинъ на увеличаване заплатитъ подъ една прикрита форма. И не може да се поддържа, че за извънреденъ трудъ се плаща на чиновника тогава, когато той извършва една извънредна работа въ кръга на прѣката му служба. Не бива и да се смѣта, че подъ формата на награда може да се увеличава заплатата на единъ чиновникъ, но въ извънреденъ случай, когато, при изпълнение на службата си, чиновникътъ е положилъ нѣкакъвъ особенъ трудъ, особено старание и сж добити особени резултати, Министерскиятъ съветъ да има възможностъ да опредѣля особени награди за такива чиновници. Но това да бѣде изключение, а не правило, подъ което да се прикрива увеличението на една заплата, което увеличение внася несправедливостъ и предизвиква една завистъ въ чиновниците отъ другитъ учреждения.

Въ кръга на всичко онова, което се е приказвало досега, азъ направихъ туй предложение и моля то да бѣде прието.

Председателстващ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Петъръ Миновъ.

П. Миновъ (з. в): Г. г. народни представители! Предложението на г. Пждарева е твърде умѣстно, и азъ заявявамъ, че нашата парламентарна група ще го гласува.

Ние считаме, че ония, които сж на държавна служба, сж длъжни да изпълняватъ презъ всичкото време функциитъ на своята служба, защото тѣ получаватъ заплата за цѣлия месецъ. Ако сж предани на своята служба, тѣ могатъ и безъ извънредни заплати, и безъ добавъчни възнаграждения да извършватъ въ полза на своята служба и нѣщо повече въ извънредни часове. Мене ми се струва, че ние би трѣбвало да подкрепимъ това предложение: то е въ полза на службитъ по държавното ведомство.

Г. г. народни представители! Ползувамъ се отъ случай да отбележа, че ние трѣбва непременно да унифицираме заплатитъ на всичкитъ чиновници, не само на държавнитъ, въ България. Това се налага да се направи, защото не може да има такава грамадна разлика въ заплатитъ на разнитъ държавни чиновници, каквато има въ днешния моментъ. Днесъ съществуватъ разлики между заплатитъ за едни и сѣщи държавни служби въ различни ведомства, даже и въ едно и сѣщо ведомство, въ единъ и сѣщи ресоръ, както това не веднажъ се изтъкна. Тѣй че отъ полза за самитъ служби е да въведемъ еднаквостъ въ заплатитъ за всички служби въ България.

Ние молимъ да възприемете предложението тѣй, както го мотивира нашиятъ другаръ Героги Марковъ, и по едно друго основание. Ако не унифициратъ службитъ, както той каза, по отношение възнаграждението на народния представител, мене ми се струва, че най-справедливо би било да не се получава въ държавата заплата по-голяма отъ заплатата на касационния съдия. Касационниятъ съдия е най-висшиятъ магистратъ, най-висшиятъ чиновникъ въ държавата, и всички служби трѣбва да бждатъ плащани съобразно съ неговата заплата.

Съображенията ми за това сж следнитъ. Касационниятъ съдия, г. г. народни представители, е извънредно подготвенъ за работа, той е далъ цѣлия си животъ, той е изучавалъ своята професия и е добилъ достатъчно познания, за да бѣде издигнатъ на този високъ постъ. Най-после касационниятъ съдия държи, така да се каже, съвѣстта на българския народъ. Затова никой на държавна служба не трѣбва да получава заплата, по-голяма отъ заплатата на касационния съдия.

Ще ви приведа още единъ мотивъ за това. Вие знаете, г. г. народни представители, че въ случай на нужда отъ регенство, споредъ нашата конституция, регенти се взематъ именно отъ касационнитъ съдии. Тѣ сж следователно, най-голямата контрола въ държавата и въ случай на нужда, както казахъ, могатъ да бждатъ поставени, спо-

редъ нашата конституция, на най-високия постъ — да бждатъ регенти.

Ето защо азъ смѣтамъ, че не трѣбва да позволяваме заплатитъ на нѣкои чиновници въ други ведомства да бждатъ по-гольми отъ заплатитъ на касационнитъ съдии. По тѣзи съображения азъ ви моля да приемете това предложение за уеднаквяване на заплатитъ и тѣ да достигнатъ най-много това, което получава единъ касационенъ съдия.

Председателстващ В. Димчевъ: Ще се гласува.

Предложението на г. Пждаревъ има следното съдържание — пакъ ще ви го прочета: (Чете) „За възложена на държавни служители извънредна държавна работа по прѣката имъ служба не се плаща възнаграждение.

За мѣроприятия, предприети въ кръга на службата на длъжностнитъ лица, награда се плаща само по решение на Министерския съветъ“.

Н. Кемилевъ (д. сг): Отзарана то пропадна въ бюджетарната комисия.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Рѣкоплѣскания отъ лѣвицата)

Които приематъ чл. 3, съ измѣненията и допълненията, както се докладваха отъ г. докладчика, и съ току-що приетото предложение на г. Пждаревъ, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Н. Кемилевъ (д. сг): Меншенство е — параграфътъ пада.

Председателстващ В. Димчевъ: Пожеже се оспорва вотътъ, ще повторимъ гласуването.

Които приематъ чл. 3, съ измѣненията и допълненията, както се докладваха отъ г. докладчика, и съ току-що приетото предложение на г. Пждаревъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 4. Разрешенитъ кредити по бюджета на Главната дирекция на общественитъ сгради, пѣтища и благоустройството за постройки и доставки, които следъ изтичане на бюджетното упражнение за 1929/1930 фин. г останатъ недовършени и свършването имъ ще продължи и следната финансова година най-късно до 15 ноемврий, могатъ да послужатъ за изплащане на тия постройки и доставки, като до края на бюджетното упражнение за 1929/1930 фин. година останалитъ свободни кредити се изтеглятъ съ авансови платежни заповѣди, а оправданието имъ да продължи до 30 декемврий 1930 г. Ако следъ тая дата по тия аванси останатъ неизразходвани суми, внасятъ се на приходъ въ сѣкровището“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 5 Съгласно чл. 10 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, разрешава се: 1) на Министерството на правосъдието да построи и закупи здания за затвори, за сѣдебни сгради и други, всѣко едно надъ 500.000 л., отъ срѣдствата за „Подобрение затворното дѣло въ България“ и „Построяване сгради за сѣдебни мѣста въ царството“; 2) на Гл. дирекция на трудовата повинностъ да построи здания всѣко едно надъ 500.000 л.“

Въ текста на този членъ ставатъ нѣкои малки поправки и въ края се прибавя единъ по-дълъгъ текстъ и членътъ добива следната редакция: (Чете)

„Чл. 5. Съгласно чл. 10 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, разрешава се: 1) на Министерството на правосъдието да построи и закупи мѣста или здания за затвори и помѣщения на сѣдилища или да построи такива, всѣко едно надъ 500 хиляди лева, отъ срѣдствата за „Подобрение затворното дѣло въ България“ и „Построяване сгради за сѣдебни мѣста въ царството“; 2) на Главната дирекция на трудовата повинностъ да построи здания, всѣко едно надъ 500 хиляди лева, като стойността на всички материали, които трудовитъ поддѣления могатъ сами да изработватъ чрезъ труда на трудовацитъ, както и изработенитъ тухли отъ Тухларната фабрика и строителния дървенъ материалъ отъ горското трудово стопанство „Тича“ се взематъ отъ тия стопанства за на-

правата на здания, безъ да се внасятъ въ доходъ на държавното съкровище“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 6. Разходитъ по слѣтитъ къмъ редовния бюджетъ фондове се произвеждатъ по размѣритъ на действителнитъ приходи по отдѣлнитъ имъ смѣтки“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 7. Даденитъ отъ легациитъ и консулствата суми на български подданици за завръщането имъ въ България се събиратъ по реда за събиране прѣжитъ данъци съ 12% годишна лихва“.

Легациитъ и консулствата превеждатъ събранитъ презъ изтеклъя месецъ държавни приходи най-късно на 10 число отъ следния месецъ въ Министерството на външнитъ работи, което отъ своя страна ги внася веднага на приходъ въ държавното съкровище. За всѣко закъснение следъ 10 число отговорнитъ служители при легациитъ и консулствата плащатъ лихви 12% върху събранитъ, но не преведени суми“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 8. За събиране нуждитъ такси при визиране на паспортитъ и др. книжа въ българскитъ легации и консулства въ чужбина и въ страната да се употребяватъ гербови марки. При изчисляване размѣра на такситъ, стотинкитъ се закръгляватъ въ левове. Отчитането по същитъ марки става по наредба, изработена отъ Министерството на финанситъ“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 9. Събирането на разни суми чрезъ специални марки, белези и др. отъ учрежденията за учредяване или засилване срѣдствата на държавни фондове става само съ законъ“.

Въ чл. 9 комисията направи една малка промѣна въ текста, а именно следъ думитъ „отъ учрежденията“ прибави думитъ „длъжностни лица“. Следъ думитъ „срѣдствата на държавни“ прибави думитъ „и др.“

Г. Марковъ (з. в): Значи, прибавя се и за други фондове.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Да „и други“. Никоє отъ държавнитъ учреждения нѣма право да плазира марки, които не сѣ установени съ законъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 9, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 10. Изпращанитъ за специализация въ странство държавни служители предварително даватъ задължение, че следъ завръщането имъ ще служатъ на държавна служба най-малко два пѣти повече време отъ онова, презъ което сѣ били на специализация. Ако нѣкой служитель напусне, бѣде уволненъ дисциплинарно или по сѣдебенъ редъ, връща разходваната отъ държавата за специализирането му сума, която се събира по реда за събиране прѣжитъ данъци съ 12% годишна лихва“.

Въ този членъ следъ думитъ „държавни служители“ комисията прибави думитъ „и стипендианти на държавни разноски“.

Къмъ сѣщия членъ прибави следната нова алинея: „Бившитъ стипендианти по медицина на Министерството на войната, ако бѣдатъ уволнени следъ постѣпането имъ на служба по военното ведомство по каквито и да било причини, връщатъ за недоизслуженото време сѣразмѣрната частъ отъ изразходваната сума. Ако сумата не се върне доброволно до опредѣления отъ министерството срокъ, събирането става по реда за събиране прѣжитъ данъци съ 12% годишна лихва“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 10, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 11. Държавнитъ служители, които получаватъ безотчетни пѣтни и дневни пари, сѣ длъжни презъ годината да извършатъ най-малко 12 командировки. При изплащане на безотчетнитъ за м. мартъ, да се удостовѣри, че сѣ извършили най-малко толкова командировки, въ противенъ случай за тоя месецъ безотчетнитъ не се плащатъ“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 12. Всички ангажменти за разходи въ странство, включително командировкитъ и специализациитъ, ставатъ съ предварително писмено съгласие отъ министра на финанситъ“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Г. Марковъ (з. в): Не е ли по-добре, вмѣсто да се дава предварително писмено отъ министра на финанситъ съгласие, Министерскитъ съветъ да се произнася за командировкитъ и специализациитъ въ странство?

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): По-малка е гаранцията, г. Марковъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Правите ли предложение, г. Марковъ?

Г. Марковъ (з. в): Не.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 13. Командированитъ по служба държавни служители, когато пътуватъ съ държавни кола, коне и др. държавни превозни срѣдства, не получаватъ пѣтни пари по смѣтка и безотчетни отъ града до гарата или пристанището и обратно“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 14. Надницитъ и възнагражденията на наети лица за временна или постоянна работа се плащатъ за действително работенитъ дни и не може да бѣдатъ по-големъ отъ 150 л. на день. Министерскитъ съветъ по изключение разрешава по-големъ размѣръ на тия надници и възнаграждения по докладъ на министра на финанситъ. Въ началото на финансовата година се изпращатъ сведения за тия надници и възнаграждения въ Министерството на финанситъ и следъ унифицирането имъ, одобряватъ се отъ Министерскитъ съветъ“.

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител Георги Марковъ.

Г. Марковъ (з. в): Въ бюджетарната комисия стана дума и г. министърътъ на финанситъ обеща да намѣри формула, щото пенсионери, които получаватъ повече отъ 2.000 л. месечна пенсия, да не получаватъ никаква надничарска служба, било държавна, било общинска или друга. Азъ не зная, защо мълчи г. министърътъ по този въпросъ.

Министър В. Моллов: Този въпрос въ същност е въпрос на закона за пенсията, но до утре ще помисля, защото има различни случаи. Вие сами поменат неинвалидите.

Г. Марков (з. в): Аз казвам да не се назначават на надничарска служба, държавна или общинска, пенсионери, които получават над 2.000 л. месечно пенсия.

Министър В. Моллов: По този въпрос нееднократно се правят предложения в Събранието. Във новия закон за пенсията, който ще внесе, ще има такова постановление — не може да се заема надничарска служба, държавна или общинска, от пенсионер, който получава пенсия от известен размер нагоре. По-добре е да оставим този въпрос да се реши с новия закон за пенсията.

Ц. Табаков (зан): И тук може да се каже: пенсионер, който получава пенсия за изслужено време повече от 2.000 л. месечно, не може да заема надничарска служба, държавна или общинска.

Г. Марков (з. в): Аз моля да се узакони това положение, защото има много пенсионери на държавна и общинска служба тогава, когато има маса млади хора, които гладуват. Добре е да се узакони това положение, щото пенсионери с по-голяма от 2.000 л. месечна пенсия, да не могат да заемат надничарски служби, като инвалидите се изключат.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Никола Пждарев.

Н. Пждарев (д. сг): Г. г. народни представители! Не веднъж и не само в тая сесия на Народното събрание този въпрос се засяга. Не може да се отрече, че се създава едно настроение в обществото, когато вижда хора пенсионери да заемат по един косвен начин държавни служби. Но така да се разреши въпросът с една норма, с една мярка, без предварително да се установят всички отъзи условия, на които трябва да отговаря един пенсионер, за да бъде отстранен от тази възможност да получава надници, смътам, че не трябва да става. Това трябва да бъде въ зависимост не само от размера на пенсията, но и от размера на неговите странични доходи. Има пенсионери, които имат малолетни деца, а има други пенсионери, които, без да получават голяма пенсия, сж сами и биха могли да отстъпят мястото си, за да се заеме от други лица, които имат нужда да се наредят на служба не само за да получат онова място, което сж очаквали, но и да дадат своите сили въ служба на държавна, общинска и окръжна организация.

Ето защо аз, като моля г. министра да побърза с проучването на въпроса, смътам, че ще бъде внесена справедливост въ новия закон за пенсията, който, надявам се, ще бъде внесен и гласуван въ Камарата въ най-скоро време.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Калоян Манолов.

К. Манолов (зан): Г. г. народни представители! Повдига се един сериозен въпрос, който и аз ще засегна, като го свържа с положението на военноинвалидите-пенсионери. Във закона за военноинвалидите пенсия е казано, че когато един пенсионер има 9.000 л. годишен доход, той се лишава от правото да получава пенсия. Г. министърът на финансите знае, че има маса заявления, постъпили въ Народното събрание, за опрощаване неправилно получени пенсии. Да ви кажа един примър. Една жена, която получавала само 1.000 л. пенсия тримесечно, или 800 л., понеже не й стигали тези пари да се прехранва, постъпила някъде чистачка или слугиня въ някое училище. и, понеже й се увеличила заплатата и минала 9.000 л. веднага я лишават от пенсия.

Следователно, основателно е предложението и аз моля г. министра на финансите да издаде окръжно: първо, че не могат да бъдат настанявани чиновници въ държавните учреждения, даже и въ общинските и окръжните, баща, син, дъщеря едновременно. Това трябва да се направи, защото има маса други семейства, които гладуват. Тая аномалия, която днес съществува, трябва да се премахне. Второ, че пенсионери, които получават пенсия над 2.000 л. месечно, не могат да заемат държавна служба и да получава заплатата, за да се даде по такъв

начин възможност на ония, които нямат пенсия, да се настанят на служба. Смътам, че е основателно да се приеме това предложение, което прави г. Георги Марков.

Е. Начев (д. сг): Когато дойде да разглеждаме закона за пенсията, там ще обмислим тия работи, както каза и г. Пждарев.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 14, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 15. Не се позволява назначените надничари по кредит за физическа работа да се използват за канцеларска работа.

Уволнението на надничари въ държавни стопанства и учреждения може да става без предварителен срок за предупреждение.“

Комисията прие този член без изменение.

Това постановление се туря, за да не се злоупотребява, като се назначават надничари за физическа работа, а се използват за канцеларска работа.

Д. Зографски (з. в): И това не е гаранция.

Докладчик Р. Василев (д. сг): Гаранция е.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 16. Второстепенни разпоредители, предвидени по закона за Върховната и окръжните смътни палати, като такива сж органи на министра на финансите. Те се назначават от съответните министри, а се смътят от същите и по искане на министра на финансите.“

Комисията прие този член без изменение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 17. Сждиите-изпълнители по Министерството на правосъдието, които сж предадени въ служба на Б. ц. к. банка, Б. н. банка и Б. з. банка се назначават и уволняват от министра на правосъдието, а получават заплатата от съответната банка.“

Комисията прие този член без изменение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 18. Исканията на министрите по бюджетни и въобще по материални въпроси до Министерския съвет се отправят чрез министра на финансите.“

Комисията прие този член без изменение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 19. Член 33 от закона за бюджета на държавата за 1922/1923 финансова година се отменя.“

Комисията прие този член без изменение.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 20. Към § 17 от закона за изменение и допълнение размера на някои такси, бери и глоби, както и за нови такива („Държавен вестник“, брой 255, от 12. II. 1927 г.) се прибавя следната:

„За бележка. От горните такси се освобождават чужденците турети и ония, които посещават лечебните и здравни места въ страната, а също въ основа на началото на взаимност и тия чужденци, въ чиято държава българските подданици не плащат подобни такси. Лечебните и здравните места се посочват от Дирекцията на народното здраве, а държавите за взаимността — от Министерството на външните работи и на извъншната.“

Комисията прие този член без изменение.

Правят се улеснения на всички чужденци, които идват у нас, за да посетят нашите курортни бани, лъчебни станции, като се освобождават от такса за виза.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д.сг): (Чете)

„Чл. 21. Такситъ „водно право“, събирани въ приходъ за културните мѣроприятия, съгласно чл. 16 отъ закона за изменение размѣра на нѣкои отъ такситъ и беритъ, събирани въ приходъ на държавното съкровище, съгласно съ законитъ по разнитъ ведомства и съгласно чл. 76, буква „б“ отъ закона за воднитъ синдикати, се опредѣлятъ както следва:

а) За напояване земи отъ обществени води годишно на декаръ: за оризища по 40 л.; за зеленчукови градини, тютюни, лозя по 30 л.; за ливади по 20 л.; за овошни и черничевы градини, фасулъ, бостани, царевича и др. по 10 л.; за засѣто безъ разрешение събиратъ се такситъ въ десеторенъ размѣръ.

б) За свличане по рѣкитъ на дървенъ строителенъ материалъ по 5 л. и за горивенъ материалъ по 2 л. на кубически метъръ, и

в) Годишно: на ефективна конска сила 60 л.; на мелниченъ камтъкъ отъ 300—500 л.; на триоръ, циркуляръ или банцитъ на дѣсгорѣзница отъ 200—250 л., на даракъ 100 л. и на токмакъ на тепавица и на гайтанджийски чаркъ 100 л.“

Комисията прие този членъ безъ изменение.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народниятъ представителъ г. Добри Даскаловъ.

Д. Даскаловъ (з.в): Г. г. народни представители! Въ чл. 21 се предвиждатъ такси за водно право и други, както сж изброени. Всички сте свидетели, г. г. народни представители, на ежегоднитъ наводнения, отъ които българското земеделско население страда поради некорегиранитъ наши рѣки. Най-малкитъ рѣки у насъ причиняватъ голѣми загуби. Ежегодно се събира водно право, създава се фондъ за корегирание на рѣкитъ, обаче нищо не се прави. Всички краища на България страдатъ отъ наводненията, а досега абсолютно нищо не е направено. Азъ мисля, че съ фонда, който е образуванъ отъ тия такси, който е създаденъ съ целъ да се корегиратъ рѣкитъ, да се напояватъ известни мѣста, други да се отводняватъ и т. н., Министерството на земледѣлието трѣбва да направи необходимото. Трѣбва да се натоварятъ известни хора отъ окръжнитъ инженерства да проучатъ рѣкитъ въ отдѣлнитъ селища. Секциитъ по водитъ днесъ абсолютно никаква работа не вършатъ. Чиновницитъ си стоятъ постоянно въ канцелариятъ, а нашето население страда отъ наводненията, поради некорегиранитъ още рѣки. Затуй азъ мисля, че трѣбва да се обърне сериозно внимание при гласуването на тия такси, щото ония рѣки, които ежегодно причиняватъ наводнения, макаръ и малки, да бждатъ корегирани по единъ съставенъ предварително планъ. Ние не отдаваме никакво значение на малкитъ рѣкички, но тѣ причиняватъ голѣми пакости на селското население.

Азъ моля да се обърне по-голѣмо внимание върху използване срдствата на този фондъ, за да се създадатъ по-благоприятни условия за животъ на земеделското население. Въ бюджетарната комисия е била приета нѣкаква забележка, но докладчикътъ не я прочете

Докладчикъ Р. Василевъ (д.сг): Въ текста на закона за бюджета сега нѣма никаква забележка, обаче, споредъ самия законъ, съ който е учреденъ фондътъ „Културни мѣроприятия“, такситъ, които се добиватъ отъ използването на общественитъ води, отиватъ именно за укрепяване поронища, за корегирание на рѣки и т. н. Тия такси се събиратъ въ фонда „Културни мѣроприятия“, смѣтка „води“. И тази година по бюджета на Министерството на земледѣлието предвидѣхме доста голѣма сума за корекция на рѣки, за укрепяване на поронища и пр.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народниятъ представителъ г. Славчо Дръновски.

С. Дръновски (з): Г. г. народни представители! Минатата година, когато се опредѣли водното право въ закона

за бюджета на държавата така, както се опредѣля и сега, отъ селата имаше маса оплаквания. Както знаете, въ всѣко село, презъ което не миѣва рѣка, селянитъ събиратъ водата отъ чешмитъ и отъ други малки извори, за която целъ много общини сж похарчили маса срдства, и използватъ събраната вода за напояване на зеленчуковитъ градини, каквито иматъ обикновено въ селата по 1/4 декаръ, по 1/2 декаръ, по 1/3 декаръ, по 1/8 декаръ, даже и по 1 аръ и т. н. Така, както е предвидено въ закона за бюджета на държавата да се събиратъ такситъ отъ водно право, тия такси ще се събиратъ отъ стопанитъ и на най-малкитъ градини и ще бждатъ толкова малки, че нѣма да иматъ никакво значение за приходитъ на държавата, отъ една страна, а, отъ друга страна, приходитъ отъ тѣхъ едва ли ще покриватъ разходитъ, които ще се направятъ по тѣхното събиране.

Ето защо ви моля да приемете следната забележка къмъ този членъ: „За части, по-малки отъ декаръ, не се плаща водно право“.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народниятъ представителъ г. Станю Златевъ.

С. Златевъ (з.в): Г. г. народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ предложението на г. Дръновски. Но ще добавя, че таксата водно право ще се плаща за всѣки декаръ, който се напоява отъ обществени води.

Д-ръ Н. Думановъ (нац.л): Всѣка вода е обществена.

С. Златевъ (з.в): Въ селата почти всички стопани, до земята на които има рѣка или дере, си насаждатъ върху малко парче земя зеленчукъ за домашно употребление. Поради това азъ смѣтамъ, че трѣбва да освободимъ отъ плащане на такса водно право зеленчуковитъ градини, които сж маломѣрни, по-малки отъ декаръ. Въ закона е казано, че оня, който напоява своитъ земи отъ обществени води, безъ да е деклариралъ, безъ да е поискалъ предварително разрешение, плаща таксата водно право въ десеторенъ размѣръ.

Г. Марковъ (з.в): Могатъ да ставатъ злоупотребления.

С. Златевъ (з.в): Колко хора ще намѣрите въ селата, които да знаятъ, че ние създаваме такъвъ законъ, който ще ги глобява за туй, че сж пропуснали да подадатъ заявление да бждатъ обложени съ такса водно право, поради напояването на една тѣхна градина отъ 1, 2 или 5 ара, въ-обще градина по-малка отъ декаръ?

Ето защо азъ смѣтамъ, че ще бжде добре да освободимъ отъ водно право всѣко парче земя по-малко отъ декаръ, засадено съ зеленчукъ за домашно употребление. Ако градината е по-голѣма отъ декаръ, разбирамъ, но земитъ, по-малки отъ декаръ, трѣбва да бждатъ освободени отъ тази такса.

Докладчикъ Р. Василевъ (д.сг): Г. г. народни представители! Това става въз основа закона за воднитъ синдикати. Той опредѣля да се плаща тая такса. Ако ние решимъ да изменимъ закона въ смисълъ малкитъ парцели, по-малки отъ 1 декаръ, да се освобождаватъ отъ тази такса, това е другъ въпросъ.

Отъ лѣвицата: Нека се спомене това.

Докладчикъ Р. Василевъ (д.сг): Азъ допускамъ, че много такива мѣста, които служатъ за садене пиперъ и други зеленчуци за домашно употребление, не се облагатъ.

Отъ лѣвицата: Облагатъ се, облагатъ се.

Т. Ерменковъ (д.сг): Фактически законътъ се прилага само по отношение тѣзи земи, насажденията въ които служатъ за търговски цели.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Д. Христовъ: Г. г. народни представители! Всѣко едно парче земя, макаръ и половинъ декаръ, което се напоява, представлява отъ себе си по-голѣма стойностъ, струва повече пари и докарва по-голѣмъ доходъ. Това — едно.

Второ, ние и безъ туй правимъ толкова много за онова, за което говори тукъ г. провадийскиятъ народенъ представителъ. Само по бюджета за водното отдѣление ние гласувахме 63 милиона лева за тия цели! Отъ друга страна ние имаме гласувани още кръгло 35 милиона лева. Значи, прави се повече, отколкото трѣбва.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): 35 милиона лева има предвидени за строежъ!

Министъръ Д. Христовъ: Азъ ще ви се моля за една такава дребулия, да не разбъркваме не само единъ законъ, но и вече една установена традиция, основана на известенъ редъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Нека добавя, че, съгласно закона за воднитъ синдикати, такива малки пинерници, които не служатъ за търговски цели, не подлежатъ на облагане.

Отъ земледѣлцитъ: Облагатъ ги.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоименъ Савовъ.

С. Савовъ (д. сг): Г. г. народни представители! На първтъ погледъ тази работа се смѣта за нишожна, а тя е отъ голѣмо значение. Повдигнатиятъ отъ г. Дръновски въпросъ, да се освободяватъ отъ такса малкитъ зеленчукови градинки, безъ които селянинътъ не може, е отъ голѣмо значение. Имайте предъ видъ, че ние разоряхме мѣритъ на хората и кравитъ имъ нѣма кѣде да пасатъ, не могатъ да се поддържатъ, млѣко не могатъ да даватъ. Единственото нѣщо, което остава на нашия селянинъ, който е вегетарианецъ, сѣ тия малки градинки, съ които той си служи и въ които той насажда овошни дръвчета и зеленчукъ. При това тѣзи хора казватъ: „Ние никому другиму не даваме зеленчукъ, а го оставяме за себе си“. Въ тия градинки се оползотворява трудътъ на домакина. Ако оставите да се таксуватъ и тия парцели земя, ще направите една несправедливостъ. Много правилно се забеляза, че тия води, които напояватъ тия градинки, не сѣ обществени води, които каратъ воденици или тепавици, а сѣ отъ чешмитъ изъ селата. И г. Ради Василевъ знае това, и всички го знаете. И затуй да се освободятъ тѣзи земи — отъ туй държавата нѣма да пострада.

Моля г. министра да не прави опозиция на тази работа, както и г. докладчикътъ да се съгласи, части по-малки отъ декаръ да се освобождаватъ отъ плащане водно право, за да може по този начинъ населението да засажда тия парцели и да изкарва продукти за прехраната си. Въ тия парцели населението си сѣди картофи, пиперъ, домати, мерудия — въобще всичко, което е нужно за селската кухня.

Министъръ Д. Христовъ: Добре, съгласенъ съмъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Разбрано, да съкратимъ дебатитъ. Г. министърътъ заявява, че е съгласенъ парцелитъ, по-малки отъ декаръ, да не се облагатъ съ тази такса

Д. Зографски (з. в): Г. председателю! Искамъ думата и азъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Излишно е. Г. министърътъ е съгласенъ.

Д. Зографски (з. в): Не, по другъ въпросъ азъ искамъ думата.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Добре, имате думата.

Д. Зографски (з. в): Г. г. народни представители! Искамъ да ви обърна вниманието върху понятието „обществени води“ така, както е дефинирано въ закона за имуществата, собствеността и сервитутитъ. Споредъ този законъ, наричатъ се „обществени води“ всички ония води, които текатъ постоянно, непрекъснато — презъ цѣлата година. Следователно, всички тѣзи земи, които може би само единъ или два месеца презъ годината се напояватъ, трѣбва да плащатъ водно право. Вие знаете, че на много мѣста, кѣдето е имало нѣкакви малки дерета, кѣдето сѣ протичали малки рѣкички, тия последнитъ въ миналото сѣ служили за напояване на земледѣлскитъ култури, но поради общото обезлесяване на страната, избощо поради поройния ха-

рактеръ на цѣлата страна, тия рѣкички нѣматъ вече онова значение за напояване земледѣлскитъ култури, като се знае, че презъ най-сушавитъ месеци, когато културитъ най-много страдатъ за вода, тѣ не могатъ да изпълнятъ своето предназначение.

Справедливо ще бѣде, азъ смѣтамъ, ние тукъ, въ Народното събрание не да пояснимъ, а да кажемъ, че се плаща такса водно право за ония земи, напояването на които става презъ цѣлата година, а не да плащатъ такса стопанитъ на ония земи, които се напояватъ отъ нѣкакви си сухи рѣкички, отъ които земледѣлскитъ стопани я се ползватъ нѣкой месецъ, я не, или най-много се ползватъ единъ пътъ въ годината. Ще бѣде крайно несправедливо, този, който има презъ цѣлата година вода, съ която напоява 2, 3, 5 декара земя, особено презъ сухитъ месеци юний, августъ и септемврий, да плаща такса наравно като този, който се ползва отъ вода само презъ м. май и докато продължаватъ да валиятъ дъждоветъ.

Моето предложение е: въ точка а на чл. 21 следъ думитъ: „обществени води“ да се прибавятъ думитъ: „които текатъ презъ цѣлата година“, и по-нататъкъ текстътъ да остане сѣщиятъ. Моля г. г. народнитъ представители да приематъ тази поправка, защото съ това ще се внесе една справедливостъ въ облагането.

Приемането на това предложение се налага и по друго едно съображение. Споредъ туй, както законътъ дефинира понятието „обществени води“ и както тълкуватъ това понятие въ отдѣлението за водитъ при Министерството на земледѣлието, въ секциитъ, които прилагатъ този законъ, и въ общинитъ, предъ които се декларира въ всички земи, които ще бждатъ напоявани, често пъти се изпада въ недоумение по отношение на ония деренца, презъ които протичатъ малки рѣкички, отъ които се напояватъ нѣкои и други земи — дали и тѣ да бждатъ декларирани. За да се разбере веднѣжъ завинаги, че не става дума за напояване земитъ отъ такива малки деренца и рѣкички и за да се внесе еднаквостъ въ тълкуването на понятието „обществени води“, азъ моля да се приеме моето предложение, което нѣма нищо да измѣни, а, на противъ, ще внесемъ една справедливостъ въ облагането.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Азъ моля г. Зографски да не настоява на своето предложение, защото отъ една страна почти никѣде напояването не става презъ цѣлата година — то става само презъ отдѣлни месеци, най-много 2—3 месеца — а отъ друга страна законътъ за воднитъ синдикати бѣ приетъ презъ ваше време, г. Зографски, и не бива сега чрезъ една забележка, при второто четене на закона за бюджета на държавата, да го измѣняваме. Азъ нѣмамъ нищо противъ, а и г. министърътъ нѣма нищо противъ сѣществото на Вашето предложение; но по тая материя ще се внесе въ едно непродължително време предложение да се обсъди законътъ за воднитъ синдикати, въ връзка съ закона за имуществата, собствеността и сервитутитъ, и тамъ да се даде една по-прецизна дефиниция на понятието „обществени води“.

Министъръ Д. Христовъ: Скоро ще има законъ за водитъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Следователно, ще се направи това по съответния законодателенъ редъ и нека сега да не бързаемъ съ него — така инцидентно, по закона за бюджета на държавата, да измѣняме единъ специаленъ законъ.

М. Дочевъ (д. сг): Недейте настоява на Вашето предложение, г. Зографски.

Д. Зографски (з. в): Добре.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Като дойде този специаленъ законъ за водитъ, тамъ ще го направимъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. г. народни представители! По точка а на чл. 21 е постѣпило предложение отъ народния представителъ г. Славо Дръновски, подкрепено отъ г. г. Станю Златевъ и Стоименъ Савовъ, съ което и г. министърътъ е съгласенъ, въ следния смисълъ: (Чете) „За части, по малки отъ декаръ, не се плаща водно право“. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приемат чл. 21, заедно съ приетото предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Р. Василев (д. сг): (Чете)

„Чл. 22. Предвиденият в чл. 141, буква б и в, от закона за горитъ приходъ по бюджета на културнитъ мѣроприятия по Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти за 1930/1931 финансова година се събира 15% върху продажната стойност на дървенитъ и други продукти отъ държавнитъ, общинскитъ и други обществени гори, когато се продаватъ на търгъ, концесия или по тарифни цени, 3 л. на всѣки кубически метъръ дърва за горене или добиване на въглища и по 10 л. на всѣки кубически метъръ строителенъ материалъ, добиванъ отъ частнитъ гори; този налогъ се събира независимо отъ 5% персонални добавки по чл. 55 отъ закона за горитъ.“

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Поповъ.

Г. Т. Поповъ (д. сг): Г. г. народни представители! По силата на чл. 141 отъ закона за горитъ, събиратъ се 15% върху такситъ, които държавата прибира отъ горитъ — било държавни, било общински, било частни. При тѣзи такси, които сега съществуватъ, този процентъ е извънредно голѣмъ и повишава стойността на строителнитъ материали. Обикновената такса, която държавата събира отъ тия материали сега, е 360 л. на кубически метъръ необработенъ, грубъ материалъ. Това значи къмъ тия 360 л. да се прибавятъ още 54—55 л. — колкото правятъ тия 15%. При това има допълнителни за персонални прибавки още 5% и има още други 5% лихви по стопанската експлоатация, които се събиратъ за предварително плащанитъ суми. Така се става всичко 25%. Значи, вънъ отъ таксата, която държавата събира въ размѣръ на 360 л., ще плащатъ още и 104 л. за всѣки кубически метъръ въ видъ на тия добавъчни такси, които споменахъ.

Съгласете се, че при днешното голѣмо спадане въ ценитъ на строителнитъ материали, при днешната конкуренция и евтинитъ цени на ромънскитъ материали, това допълнително облагане е голѣмо. При това имайте предъ видъ, че миналата година ние сме изнесли въ златна валута повече отъ 400 милиона лева за вносъ на такива материали. За да органичимъ този вносъ и за да направимъ по-достъпни нашитъ материали на пазара, азъ смѣтамъ, че този процентъ ще трѣбва да се намали на 10%, както бѣше предвидено и въ закона за горитъ. Това увеличение отъ 10% на 15% го прокахме миналата година. Въ самия законъ за горитъ е казано, че ще се плаща 10% за такива културни мѣроприятия. Това едно.

Второ. Азъ моля г. министра да се съгласи тия суми, които възлизатъ на 80 милиона лева, да се изразходватъ за целитъ и нуждитъ по стопанската експлоатация на горитъ, за прокарване на добри и удобни пътища тамъ, където горитъ сж недостъпни — нѣщо, което сега не се прави. Затуй азъ моля г. министра да се съгласи, щото процентътъ да стане 10%, както предвижда законътъ за горитъ — а не 15% — които плюсъ другитъ персонални добавки ще станатъ пакъ 15%, което не е малко.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя А. Христовъ)

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Д. Христовъ: Азъ моля г. Поповъ да не настоява на своето предложение затова, защото този процентъ се взема върху продажната стойностъ, а последната зависи отъ пазара. Ако има понижение въ ценитъ на дървения материалъ, ще има и понижение било на тържнитъ цени, било на тарифнитъ цени, и затуй този процентъ е въ размѣръ 15%. Това едно.

Второ. Досега този процентъ абсолютно не е спѣвалъ въ нищо експлоатирането на горитъ отъ планинското население. Това е най-важниятъ ресурсъ — $\frac{2}{3}$ отъ смѣтка „гори“, фондъ „Културни мѣроприятия“, съ който фондъ залесяваме и възстановяваме горитъ. Не ще можемъ, г. Поповъ, да спремъ тия пороища, които имаме у насъ, ако преди всичко не разрешимъ единъ извънредно голѣмъ въпросъ — въпросътъ за залесяването въ тѣ нареченитъ горни терени, гдето имаме да залесяваме най-малко 1 милионъ и 600 хиляди декара и да затревяваме грамадни пространства. Ако отнемете най-сигурния източникъ, не

ще имаме срѣдства нито да залесяваме, нито да затревяваме, а ние трѣбва преди всичко да възстановимъ горитъ чрезъ залесяване и да спремъ пороищата чрезъ затревяване, защото съ туй разрешаваме единъ голѣмъ въпросъ — ще можемъ да обезпечимъ единъ константенъ, единъ постояненъ дебитъ на нашитъ рѣки. Ние много често говоримъ за напояване, а въ сѣщностъ нашитъ рѣки вода нѣматъ. А нѣматъ вода, защото нашитъ гори сж съсипани.

Прочее, г. Поповъ, недейте настоява и се съгласете съ мене да остане членътъ така, както е представенъ, което е разумното, което е полезното и което се налага отъ голѣми народостопански интереси.

Г. Т. Поповъ (д. сг): Намалете тогава такситъ — да остане размѣрътъ, предвиденъ въ закона.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 22, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 23. Такситъ за измѣренитъ отъ трудовитъ земеделски стопанства общински мери, съгласно чл. 70 отъ закона за трудовитъ земеделски стопанства, се внасятъ отъ общинскитъ управления на приходъ въ Българската народна банка по смѣтка „Трудовитъ земеделски стопанства“ веднага следъ измѣрването. Ако по бюджета на нѣкои общини нѣма предвиденъ за тази целъ достатъченъ кредитъ, гласува се веднага по текущия имъ бюджетъ допълнителенъ кредитъ, отъ който се изплащатъ такситъ. Всичкитъ такси, които общинитъ дължатъ за измѣрени имъ мери презъ изтеклитъ финансови години, да се изплащатъ отъ бюджетитъ на тия общини за финансовата 1930/1931 г.“

Комисията прие този членъ безъ измѣнение.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 23, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 24. Данъкътъ върху занятията за финансовата 1930/1931 година ще се събира по размѣритъ му отъ финансовата 1929/1930 година, докато бжде определенъ такъвъ за новия данъченъ периодъ. За облагането съ данъка върху занятията презъ периода 1930/31—1932/33 г. ще се подаватъ декларации въ срокъ, който ще се определи отъ министра на финанситъ съ наредба, която ще се обнародва въ „Държавенъ вестникъ“ най-късно 1 месецъ преди срока.“

Първата третина отъ поземелния данъкъ за финансовата 1929/1930 и 1930/1931 год. се плаща доброволно безъ глоба до 25 октомврий 1930 г., заедно съ втората му третина.

Увеличението на беглика отъ финансовата 1926/1927 г. по 1 л. на овца и коза е за посрѣщане разходитъ на държавата за заплати на учителитъ и се внася направо въ държавното съкровище.

Увеличението на прѣжитъ данѣци по чл. 16 отъ закона за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия (бр. 20 отъ 28 априлъ 1928 г. на „Държавенъ вестникъ“) се събира презъ финансовата 1930/1931 г. по 10% върху сжшитъ данѣци, както и по 1 л. на овца и коза.“

Въ края на текста на този членъ комисията прибави думитъ: „и служи за фондъ на обществени бедствия съгласно закона за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия“.

Прибави се нова алинея пета, за която ви говорихъ по-рано и която гласи така: (Чете) „Глобитъ, дължими по закона за събиране прѣжитъ данѣци за закѣснѣли данѣци отъ бюджетната 1930/1931 г., които не надминаватъ сумата 5.000 л., ще се събиратъ презъ бюджетната 1930/31 г. въ размѣръ на 10% отъ дължимия данъкъ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Станю Златевъ.

С. Златевъ (з. в): Въ алинея втора на чл. 2 се казва: (Чете) „Първата третина отъ поземелния данъкъ за финансовата 1929/1930 и 1930/1931 г. се плаща доброволно безъ глоба до 25 октомврий 1930 г., заедно съ втората му третина“. Азъ смѣтамъ, че трѣбва да се каже за цѣлата 1929/30 г., а не само първата третина отъ този данъкъ за 1929/30 г. да се плаща доброволно безъ глоба до 25 октомврий 1930 г. Както е поставено тукъ, въ члена, първата третина за 1929/1930 г., не е право. Трѣбва да се разбира, че е за цѣлата 1929/1930 г. Цѣлата 1929/1930 г. изтече, а тукъ е казано: „Първата третина за финансовата 1929/1930 г.“, ма-

каръ че сега имаме 1930/1931 г. Трѣбва да се каже: „Първата третина на 1930/1931 г.“

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Азъ предполагамъ, че една частъ отъ поземелния данѣкъ е прибрана.

С. Златевъ (з. в): Втората третина не е събрана още.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Г. министре! Въ текста на чл. 24, алинея втора, се говори за плащане на поземеленъ налогъ безъ глоба само за първата третина на 1929/1930 г.; г. Станю Златевъ иска да се постави за цѣлата година.

Министъръ В. Молловъ: Не може.

Г. Марковъ (з. в): За 1930/1931 г.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Казано е: първата третина на 1929/1930 г., а г. Станю Златевъ иска да бѣде цѣлата година.

С. Златевъ (з. в): Тѣй.

Министъръ В. Молловъ: Първата третина отъ поземелния данѣкъ за 1929/1930 г., заедно съ втората третина, се плаща до 25 октомврий, а третата третина остава следъ 25 октомврий, така щото тѣй трѣбва да си остане текстътъ. Не съмъ съгласенъ съ предложението на г. Златевъ.

С. Златевъ (з. в): Г. министре! 1929/1930 г. изтече вече; значи, цѣлиятъ данѣкъ трѣбва да бѣде събранъ безъ глоба.

Министъръ В. Молловъ: Той е даденъ вече за събиране.

С. Златевъ (з. в): Трѣбва безъ глоба да се събира първата третина отъ данѣка за 1930/1931 г. до 25 октомврий 1930 г.

Министъръ В. Молловъ: Не съмъ съгласенъ. Ако данѣкоплатецътъ внесе цѣлия данѣкъ, тогава ще бѣде безъ глоба. Не може тази работа, г. Златевъ.

Д. Ивановъ (з. в): Декларациитъ закъснѣха; данѣкоплатецътъ не е виновенъ въ този случай.

Министъръ В. Молловъ: Първата третина, която се дължи сега, я освобождаваме. А тая следъ 25 октомврий е друга; и за нея до 25 февруарий има 4 месеца.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Пѣйчевъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): Г-да! Вземамъ думата по сжщата алинея, за да поясня какъ стои въпросътъ съ поземелния данѣкъ. Миналата година, вие знаете, се дадоха декларации за собственост и поземеленъ данѣкъ. Обаче финансовитъ органи цѣла година бавиха размѣтането на този данѣкъ.

Министъръ В. Молловъ: Това е свършено сега.

С. Пѣйчевъ (з. в): Въ края на 1929 г. се привърши размѣтането и започнаха да събиратъ данѣцитъ за 1929/1930 г. Въ такъвъ случай предложението на г. Станю Златевъ е умѣстно, и азъ искамъ да поясня какъ стои въпросътъ.

Министъръ В. Молловъ: Много е ясенъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): Както е казано въ текста „до 25 октомврий 1930 г.“, значи срокътъ е до октомврий 1930 г. Азъ смѣтамъ, че предложението на г. Станю Златевъ е право и трѣбва да се приеме.

Искамъ да спра вниманието на г. докладчика и на г. министра и върху следващата алинея трета, въ която се казва: (Чете) „Увеличението на беглика за финансовата 1926/1927 г. по 1 л. на овца и коза е за посрѣщане разходите на държавата за заплати на учителитъ и се внася на право въ държавното съкровище“.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Г. Пѣйчевъ! Туй е по закона за фонда „Учителски заплати“; само за начина на събирането се говори тукъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): Така е. Но въ последната алинея, четвърта, пакъ на сжщия членъ се казва: (Чете) „Увеличението на прѣжитъ данѣци по чл. 16 отъ закона за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия (брой 20,

отъ 28 априль 1928 г. на „Държавенъ вестникъ“) се събира презъ финансовата 1930/1931 г. по 10% върху сжщитъ данѣци, както и по 1 л. на овца и коза“.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Азъ обяснихъ одева, но вие не сте чули. — Досега, по закона за пострадалитъ отъ земетресението, се събираха тия върхнини 10% върху прѣжитъ данѣци и по 1 л. върху овца и коза. Но съ новия законъ, който приехме преди нѣколко дни, за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия, отъ тоя данѣкъ се образува единъ фондъ, отъ който ще се подпомагатъ пострадалитъ при всѣко наводнение и при всѣко друго поголъмо бедствие. Тѣй че новъ данѣкъ нѣма. А третата алинея е по общия законъ за беглика.

С. Пѣйчевъ (з. в): За общината не остава нищо

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Остава.

С. Пѣйчевъ (з. в): Отъ туй се вижда, че облогътъ върху овцитъ се увеличава съ 2 л.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Не.

С. Пѣйчевъ (з. в): Тази алинея трѣбва да се изхвърли.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Тукъ се говори за начина на събирането.

С. Пѣйчевъ (з. в): Азъ искамъ да повдигна и единъ другъ въпросъ. По-миналата година, когато се гласува законътъ за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия, на първо време се прие 20% увеличение на прѣжитъ данѣци. Ние го приехме, безъ да правимъ опозиция, за да се подпомогне населението, което страдаше въ него моментъ. Но никой отъ насъ не се сѣти, както и азъ лично, който съмъ отъ Търновска околия, за едно бедствие — за земетресението въ 1913 г., което разруши Търново, Горна-Орѣховица и нѣкои села отъ Търновска и Горноорѣховска околии. Отъ 1913 г. досега на много бедни хора, жители на пострадалитъ градове и села въ този край, повреденитъ жилища не сж възстановени. Но и голѣма частъ отъ хората, които си възстановиха жилищата, понеже тогава нѣмаше такъвъ законъ за подпомагане пострадалитъ отъ обществени бедствия, направиха задължения, които, особено сега, при тая стопанска криза, не сж въ състояние да ги изплатятъ.

Азъ бихъ помолилъ както г. министра, така и г. г. народнитъ представители да се съгласятъ да поставимъ една забележка въ смисълъ: освобождаватъ се отъ 10% увеличение на прѣжитъ данѣци пострадалитъ презъ 1913 г. градове и села отъ околитъ Търновска и Горноорѣховска.

Съ това нѣма да направимъ нѣкакво голѣмо облекчение на пострадалитъ въ 1913 г. хора, но смѣтамъ, че поне нѣма да ги заставимъ да плащатъ допълнителенъ данѣкъ 10%, за да подпомагатъ други, пострадали отъ сжщитъ бедствия. Мисля, че предложението ми е много справедливо и бихъ молилъ народнитъ представители да приематъ да се постави тая забележка.

И. Хрелопановъ (д. сг): Отваряшъ една нова рана, която ще бѣде много неприятна. Хората отдавна забравиха туй нещастие.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ В. Молловъ: Предложението на г. Станю Златевъ по чл. 24 не мога да приема, защото освобождаватъ се отъ глоби онѣзи данѣци, които не сж могли да бѣдатъ опредѣлени и, следователно, не сж могли да бѣдатъ събрани. Понеже отъ началото на всѣка година се събиратъ данѣцитъ, тѣ ще се събиратъ безъ глоба до 25 октомврий, а отъ 25 октомврий поземелниятъ данѣкъ си е данѣкъ и, следователно, събирането му подлежи на общото правило, на което подлежи събирането на всички данѣци — започва да се събира. Затуй тукъ се казва само за дветъ третини.

Другото искане, за беглика, е неоснователно. Въ този случай ние сме внесли забележката, която интересува ора-тора, само заради туй, за да посочимъ, че единътъ левъ за овца и коза се внася направо въ държавното съкровище, защото тѣ сж фондъ за учителски заплати, които минаха въ бюджета. Допълнението е въ последната алинея, че увеличението 10% на прѣжитъ данѣци и единътъ левъ на овца и коза отива за фондъ „Обществени бедствия“. Съ туй, г-да, се създава единъ фондъ, който ще служи въ бѣдеще за подпомагане пострадалитъ отъ всички обществени

бедствия — нѣма да служи на градоветѣ, а ще служи главно на селата — отъ градушка, отъ наводнение и отъ други стихии. Азъ мисля, че нѣма да бждете противъ туй.

Сега, прави се предложение да бждатъ освободени отъ увеличението 10% на прѣжитѣ данѣци пострадали отъ земетресението презъ 1913 г. нѣколко села отъ Търновския окръгъ и градътъ Търново, които азъ смѣтамъ, че сж забравили това време.

И. Хрелопановъ (д. сг): Разбира се.

Министъръ В. Молловъ: Тѣ сж внасяли и 10%, и 20%, и не сж протестирали. Тѣхнитѣ жилища сж възстановени и освенъ това трѣбва да кажа, че своевременно на тѣхъ сж били дадени помощи, каквито е могло навремето да се дадатъ. Тѣй че не мога да се съглася съ туй предложение.

Председателствуващъ А. Христовъ: По чл. 24 има предложение отъ народния представителъ г. Станю Златевъ: цѣлятъ поземеленъ данѣкъ за финансовата 1929/1930 г. и 1930/1931 г. се плаща безъ глоба до 25 октомврий 1931 г. заедно съ втората трети на 1930/1931 г.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 24, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 25. Налозитѣ, събирани по силата на чл. 88 т. 24 отъ закона за градскитѣ общини и чл. 67 т. 24 отъ закона за селскитѣ общини, не могатъ да бждатъ секвестрирани за дългъ на общинитѣ, тѣ се разходватъ само за благоустройство и разхубавяване на курортнитѣ или здравни мѣста.

Събранитѣ суми отъ тия налози се внасятъ въ Българската народна банка по специаленъ фондъ за благоустройство и разхубавяването на съответно курортно или здравно мѣсто, който фондъ се управлява отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, а се изразходва отъ съответнитѣ общини за горната целъ съ разрешение и одобрение на сжщото министерство“.

Въ втората алинея на този членъ, вмѣсто „специаленъ фондъ“, става „специални фондове“, и на втория редъ, вмѣсто „който фондъ се управлява“, става „които фондове се управляватъ“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има предложение отъ народния представителъ г. Трифонъ Ерменковъ, къмъ чл. 25 да се прибави нова алинея въ смисълъ: „Разрешава се на селскитѣ и градскитѣ общини да облагатъ частнитѣ гори съ общински налогъ споредъ нуждитѣ си“.

Има думата народниятъ представителъ г. Трифонъ Ерменковъ да развие предложението си.

Т. Ерменковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ правя предложение къмъ чл. 25 отъ закона за бюджета на държавата да бжде поставена още една нова алинея въ смисълъ: „Разрешава се на селскитѣ и градскитѣ общини да облагатъ частнитѣ гори съ общински налогъ споредъ нуждитѣ си“.

Г. г. народни представители! Съ тая нова алинея ние ще узаконимъ едно фактически сжществуваше положение отъ редъ години. До миналата година градскитѣ и селскитѣ общини сж облагали частнитѣ гори съ общински налогъ и по тая начинъ сж могли да свързватъ своитѣ бюджети. Миналата година Върховната смѣтна палата даде едно тълкуване на закона за градскитѣ и селски общини въ смисълъ, че селскитѣ и градскитѣ общини нѣматъ право да облагатъ частнитѣ гори съ налози. По тая начинъ общинитѣ изпаднаха въ невъзможностъ да посрѣщатъ своитѣ нужди и постояннитѣ комисии имъ утвърждаваха бюджетитѣ, като разхвърляха общинскитѣ налози върху добитъка на населението и дойдохме до парадоксалното положение: една овца миналата година бѣше обложена въ общинитѣ до 30 л., една коза — до 80 л., единъ конъ — до 200 л., единъ волъ — до 300 л. Това бѣше една явна несправедливостъ. Защо, г. г. народни представители? Затуй, защото единъ горовладѣлецъ въ една градска или селска община, който има 200—300—500 декара гора, не плаща нито стотинка налогъ върху нея на общината и не дава никакъвъ общински доходъ въ общинската каса, а единъ сиромашъ стопанинъ, който има 20 кози, ще плати по 80 л. на коза — 1.600 л. приходъ на общинската каса.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Какъ ги използва?

Т. Ерменковъ (д. сг): Не е въпросъ, какъ ги използва. Единъ горовладѣлецъ, който има 500 декара гора, можемъ

ли да го смѣтнемъ, че не е по-платежеспособенъ, отколкото единъ сиромашъ, който има, да кажемъ, 20 овци?

Независимо отъ това, туй фактически положение е сжществувало редъ години. Както ви казахъ, общинскитѣ съвети сж гласували приходъ отъ налози върху частнитѣ гори, постояннитѣ комисии сж ги утвърждавали и впоследствие бюджетитѣ сж били прилагани. Така бѣше до миналата година. Миналата година, обаче, Върховната смѣтна палата даде едно тълкуване, че общинитѣ нѣматъ право да налагатъ общински налогъ върху частнитѣ гори и по тая начинъ общинитѣ изпаднаха въ положение да не могатъ да свързватъ своитѣ бюджети.

Азъ моля г. докладчика, а сжщо и почитаемото народно представителство да се съгласятъ да приематъ това мое предложение, съ което ще внесемъ една справедливостъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Нешковъ.

Г. Нешковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ взехъ малко инцидентно думата и ще се противопоставя на това предложение на г. Ерменковъ. Азъ се учудвамъ дори защо така набързо се правятъ предложения. Когато се обсъжда законътъ за бюджета въ бюджетарната комисия доста обстойно, защо тамъ не се направи това предложение?

Министъръ В. Молловъ: Той искаше да го направи тамъ, но азъ му казахъ да го направи тукъ.

Г. Нешковъ (д. сг): Съ това предложение г. Ерменковъ иска да се даде право на градскитѣ и селски общини, които сж лишени отъ приходи, да облагатъ частнитѣ гори, и да ги облагатъ произволно, както досега правѣха. Не забравяйте, г. г. народни представители, че и безъ това всички частни горовладѣлци плащатъ данѣци и то тежки, голѣми: първо, тѣ плащатъ за сѣчене на шума, на листи; второ, тѣ плащатъ за всѣки отсѣченъ дървенъ строителенъ и горивенъ материалъ и, трето, тѣ плащатъ и пждарщина и други общински врѣхнини, които по законъ сж длъжни да плащатъ. Ние не можемъ да приемемъ това предложение и да облагаме наново и тѣй много обложени български данѣкоплатци. Азъ се противопоставямъ на това предложение и моля г. г. народнитѣ представители да не приематъ този новъ данѣкъ за българскитѣ горовладѣлци.

Н. Кемилевъ (д. сг): Не може държавата да делегира право на общинитѣ да облагатъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Добри Даскаловъ.

Д. Даскаловъ (з. в): Г. г. народни представители! Правъ е г. Нешковъ, защото една гора се пази 15—20 години, въ предложение на 20 години владѣлцѣтъ ѝ не получава никакъвъ приходъ, а плаща данѣци: общински, окръжни и държавни. Следъ това, когато почне да използва тая гора, той пакъ плаща други данѣци: горско право, билети, позволително за сѣчене шума и дървенъ материалъ — за всичко. Сега вие искате да го натоварите да плаща новъ данѣкъ. Споредъ мене, не може да плаща повече, достатъчни сж тѣзи такси, които сега плаща.

Н. Кемилевъ (д. сг): Не може да предоставимъ на общинскитѣ съвети да определятъ произволно данѣци.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ В. Молловъ: Г. г. народни представители! Г. Ерменковъ прави едно предложение, което въ бюджетарната комисия не можѣ да бжде разисквано, и азъ го помолихъ да го повдигне въ пленума на Народното събрание. Азъ не зная точно какъ стои въпросътъ и това му заявихъ отъ самото начало. Но той твърди, че такъвъ данѣкъ е сжществувалъ до миналата година, т. е. общинитѣ за свои нужди сж облагали частнитѣ гори въ единъ опредѣлени размѣри, които сж били утвърждавани отъ постояннитѣ комисии. Миналата година Върховната смѣтна палата или Върховниятъ касационенъ сждъ, азъ не зная точно случая, ...

Т. Ерменковъ (д. сг): Смѣтната палата.

Министъръ В. Молловъ: ... сж намѣрили, че нѣматъ основание общинитѣ да взематъ такъвъ облогъ, понеже въ закона такъвъ облогъ не е предвиденъ. Тогава общи-

нитъ замѣнили този облогъ, който е съществувалъ въ тѣхнитъ бюджети, съ другъ облогъ върху глава на добитъкъ, коза, овца и пр., който облогъ въ известни мѣста населението е усѣщало твърде тежко. Като четохъ предложението на г. Ерменкова, азъ му казахъ: не мога да се съглася съ последната частъ на Вашето предложение, съ туй, че се облагатъ частнитъ гори „споредъ нуждитъ на общинитъ“, защото всѣка една община ще може, по свое благоразположение, да обложи съ колкото си иска. Г. Ерменковъ си припомня миналото и знае, че това не е лека работа. Доскоро и градскитъ общини облагаха безъ законъ съ такси за каналъ, за сметъ и съ не знамъ какви други такси въ едни размѣри грамадни.

Т. Ерменковъ (д. сг): И сега го правятъ.

Министъръ В. Молловъ: Тия невъзможни облози се отмениха отъ Административния съдъ. Тѣй че въпросътъ трѣбва да се проучи. Азъ нѣмамъ нищо противъ това предложение да бѣде прието, но нека г. Ерменковъ се погрижи до утре, когато ще се приема законопроектътъ за бюджета на трето четене, да приготви единъ другъ прецизенъ текстъ, безъ тоя изразъ „споредъ нуждитъ на общинитъ“.

И. Хрелопановъ (д. сг): Не трѣбва да се облагатъ частнитъ горовладѣлци.

Т. Ерменковъ (д. сг): Азъ съмъ съгласенъ съ г. министра на финанситъ, утре на трето четене да направя предложението.

Г. Нешковъ (д. сг): Не може.

М. Шиваровъ (з. в): Да се гласува.

И. Хрелопановъ (д. сг): Да се гласува по принципъ.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Това е единъ принципаленъ въпросъ, който трѣбва да се дебатира. Какъ може да се налагатъ така случайно нови данѣци?

Н. Кемилевъ (д. сг): Всѣки единъ данѣкъ трѣбва да бѣде предвиденъ въ законъ и да бѣде строго фиксиранъ, да се знае какъвъ е той.

Председателствуващъ А. Христовъ: Г. Ерменковъ! Оттегляте ли предложението си?

Т. Ерменковъ (д. сг): Не, не го оттеглямъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Моля, които приематъ предложението на г. Ерменковъ, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 25, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на г. г. народнитъ представители, че е постѣпилъ законопроектъ отъ Министерството на финанситъ за измѣнение на чл. 37 отъ закона за тютюна. (Вж. прил. Т. I, № 97)

Този законопроектъ ще бѣде раздаденъ на г. г. народнитъ представители и поставенъ на дневенъ редъ.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 26. Учреденитъ при Св. Синодъ и епархийски духовни съвети фондове и свѣщоливницитъ се управляватъ по устава, утвърдени отъ Св. Синодъ.“

Бюджетитъ на тия фондове, ставропигиалнитъ манастири, духовни училища (свещенически и манастирски) и на свѣщоливницитъ се утвърждаватъ отъ Св. Синодъ и виза на бюджето-контролата при сѣщия. Разходитъ имъ се извършватъ съгласно закона за б. о. п., като тѣжнитъ имъ и други книжа се визиратъ отъ бюджето-контролата.

Св. Синодъ, епархийскитъ духовни съвети, ставропигиалнитъ манастири, свещеническитъ и манастирски училища и свѣщоливницитъ въ края на бюджетното упражненіе даватъ отчетъ на съответната смѣтна палата за приходитъ и разходитъ си.

Както виждате, съ този членъ се поставя пълненъ финансовъ контролъ на всички разходи, които се извършватъ отъ Св. Синодъ, свѣщоливници и пр.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 26, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 27. Министерскитъ съветъ, по докладъ на министра на финанситъ, одобрява месечнитъ бюджети на всички министерства и дирекции, изработени отъ Министерството на финанситъ, като се иматъ предъ видъ разрешенитъ имъ кредити, сезонътъ, предполагаемитъ постѣпления презъ месеца и необходимитъ икономии, които съ разрешени извънбюджетни (свръхсмѣтни) кредити да служатъ за задоволяване същественитъ нужди на министерствата, за които не сѣ стигнали кредити, както и за изплащането на дълговетъ на държавата за минали години. Ако по този начинъ не се добиятъ потребнитъ намаления, министърътъ на финанситъ може да възстанови комисията при сѣщото министерство за преглеждане на всички искания за разходи отъ каквото и да сѣ естество по отдѣлнитъ министерства и дирекции“

Въ този членъ комисията направи следното измѣнение: следъ думитъ „задоволяване същественитъ нужди на министерствата“ прибави думитъ „като на Министерството на земледѣлнето и държавнитъ имоти следъ второто полугодие се доплатятъ 70 милиона лева“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 27, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 28. Възлага се на министра на финанситъ въ съгласие съ другитъ министри и презъ течение на настоящата година да продължи проучването на всички отдѣлни администрации въ царството съ огледъ на тѣхното реорганизиране и съкращение.“

За целта сѣщиятъ може да натовари лица и вънъ отъ службитъ, които, снабдени съ необходимитъ пълномощия и инструкции, да извършватъ проучванията и представятъ докладъ“.

Въ този членъ комисията направи следното измѣнение: въ края на първата алинея, следъ думата „съкращение“, прибави думитъ „като тия съкращения въ течение на упражнението на бюджета за 1930/1931 г. се осъществятъ въ размѣръ до 500 милиона лева“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 28, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Следъ чл. 28 комисията предвидъ новъ чл. 29. (Чете)

„Чл. 29. Всички фондови процентни удрѣжки по фондоветъ, създадени съ разни закони, налагани на самоуправителнитъ учреждения върху предвижданитъ редовни приходни бюджети, ще се събиратъ въ узаконенитъ процентни размѣри само отъ действително постѣпилитъ по тия бюджети суми“

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ новия чл. 29, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Комисията прибави новъ чл. 30. (Чете)

„Чл. 30. Разрешава се на Дирекцията на полицията да продаде негоднитъ си моторни коли и съ добитата сума да закупи нови такива коли по реда, опредѣленъ въ закона за бюджета, отчетността и предприятията, като за прихода и разхода представи отчетъ на Върховната смѣтна палата“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ новия чл. 30, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Комисията прибави новъ чл. 31. (Чете)

„Чл. 31. Отмѣнява се чл. 56 отъ закона за бюджета на държавата за 1922/1923 финансова година, като съдебното мито се събира по чл. 591 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ новия чл. 31, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Комисията прибави новъ чл. 32. (Чете)

„Чл. 32. Законътъ за измѣнение и допълнение на тѣхнитъ такситъ и беритъ, както и за нови такива, събирани въ приходъ на държавното съкровище („Държавенъ вестникъ“ бр. 93 отъ 28 юлий 1924 г.), се измѣня както следва:

„По чл. 1. За всеки външен обряд, извършен от инославното и иновърно духовенство, събира се за държавното съкровище по 75 л., а за всеки бракоразвод, извършен от същото духовенство — по 300 л.

„Тия такси се събират срещу редовни кочанни квитанции от съответните духовни учреждения и лица при издаване вулитъ за вънчаване и на бракоразводните писма и се внасят ежесечно съ вносни листове в Българската народна банка в приходъ на държавното съкровище.

„По чл. 3. Епархийските духовни съвети събират в полза на държавното съкровище такси в размеръ на 50% от таксите, събирани в полза на епархийските каси и упоменати в същия чл. 3.

„Тия такси се събират, срещу надлежни квитанции, от касиеритъ при митрополититъ, които ги внасят ежесечно съ вносни листове в Българската народна банка в приходъ на държавното съкровище, а в края на бюджетното упражнение се отчитат пред съответните смѣтни палати за събранитъ презъ финансовата година такси“.

Председателствувашъ А. Христовъ: Които приемат новия чл. 32, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Комисията прибави новъ чл. 33. (Чете)

„Чл. 33. Отъ производството на каменни въглища в минитъ „Перникъ“ и „Бобовъ долъ“ се събират такси, бери и др. на всеки тонъ по 30 л.“

Председателствувашъ А. Христовъ: Които приемат новия чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. Марковъ (з. в): Това ще се отрази ли върху цената на каменнитъ въглища?

Министъръ В. Молловъ: Не, то съществува от миналата година.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Тия такси се плащат от миналата година, но сега само се турят в закона за бюджета.

Комисията прибави новъ чл. 34. (Чете)
„Чл. 34. Дължимитъ къмъ държавното съкровище суми от общинитъ за раздадени имъ водопроводни тръби и фасонни части преди доставката на такива по договора отъ 28 декемврий 1927 г. да се събират също по реда, предвиденъ по чл. 6 отъ закона за доставката на тръби за водоснабдяването на населенитъ мѣста в България отъ 1927 г.“

Председателствувашъ А. Христовъ: Които приемат новия чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Р. Василевъ (д. сг): Съ тия измѣнения законътъ за бюджета на държавата се приема на второ четене.

Председателствувашъ А. Христовъ: Има постѣпили две обстойни предложения. Първото е отъ народнитъ представители г. г. Григоръ Чешмеджиевъ, Петъръ Анастасовъ и Сотиръ Яневъ, а второто е отъ народнитъ представители г. г. Григоръ Чешмеджиевъ, Коста Лулчевъ и Петъръ Анастасовъ. Понеже сж много обширни, ще ви ги чета параграфъ по параграфъ и така ще се гласуватъ. (Чете)

„Къмъ закона за бюджета да се прибавятъ следнитъ три нови параграфи.

„I. Не се заплащатъ вънъ отъ определенитъ заплати никакви допълнителни проценти и подъ каквато и да е форма заплати и възнаграждения, освенъ за заплатитъ в размеръ до 3 хиляди лева.

Надничарскитъ служби се забраняватъ“.

Т. Христовъ (д. сг): Въ бюджетарната комисия не се явяватъ, а сега правятъ предложения само за демагогия.

И. Хрелопановъ (д. сг): Това се отнася до членове, които сж гласувани вече.

Министъръ В. Молловъ: Всѣки има право да прави предложение.

И. Хрелопановъ (д. сг): Но законътъ за бюджета на държавата е гласуванъ вече на второ четене.

Министъръ В. Молловъ: Сега сме при второ четене и може да се правятъ предложения.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ искамъ да направя едно общо изложение накратко по дветъ наши предложения, но моля да се прочетатъ, че тогава да кажа нѣколко думи по тяхъ.

Председателствувашъ А. Христовъ: (Звъни) (Продължава да чете)

„II. Всички пенсионери, които иматъ месеченъ доходъ надъ 3 хиляди лева, не участвуватъ в помощта, която държавата дава ежегодно за усливане пенсионния фондъ.

Никоя пенсия или сборъ отъ пенсии не може да надминаватъ месечно 5.000 л. Доходътъ се обявява най-късно единъ месецъ следъ 1 априлъ, откогато почва бюджетното упражнение, съ заявление до Пенсионното отдѣление.

Който даде невѣрни данни за дохода си, се лишава завинаги отъ всякаква пенсия и се наказва съ затворъ отъ три години нагоре.

III. Учредява се фондъ „Плащане репарации“.

Чрезъ удържки върху чиновническитъ заплати в всички учреждения, държавни, окръжни, общински и тѣй нареченитъ автономни, Народна, Земледѣлска, Кооперативна банки, мини: „Перникъ“ и „Бобовъ долъ“, както следва: върху заплати надъ 5.000 л. по 6%; върху заплати надъ 6.000 л. по 8%; върху заплати надъ 7.000 л. по 10%; върху заплати надъ 8.000 л. по 12%; надъ 9.000 л. по 16%; надъ 10.000 л. по 20%; надъ 12.000 л. по 25%“.

Т. Христовъ (д. сг): Кооперациитъ нѣма ли да плащатъ?

Председателствувашъ А. Христовъ: (Продължава да чете) „Тия удържки се правятъ и върху дневнитъ пари на народнитъ представители и министритъ, както и върху заплатитъ на министритъ, дипломатическитъ представители и държавния глава“. (Смѣхъ всрѣдъ сговориститъ)

II. Анастасовъ (с. д): Въмѣсто 6.000.000 л., да получаватъ 4¹/₂ милиона лева.

Т. Христовъ (д. сг): Толко имъ рѣже главата. Петърчо, ти ли редактира тая работа?! (Глътка)

Председателствувашъ А. Христовъ: (Звъни) (Продължава да чете) „Никой чиновникъ или общественъ служител, освенъ държавния глава, не може да получава заплата по-голяма отъ определената в бюджета за министъръ“.

Сжщитъ удържки се правятъ и върху представителнитъ на бюрото на Камарата и на всички други чиновници“.

Второто предложение е: (Чете) „За усливане фондъ „Репарации“, докато достигне сумата 3.000.000.000 л., налагатъ се следнитъ допълнителни данѣци:

а) налага се еднократенъ данѣкъ на всички недвижими имоти, чийто стойностъ се е увеличила поради войната, поради благоустройството, желѣзнопѣтнитъ и други съобщения, както следва: на имоти, оценени за 1929/1930 г. надъ 500.000 л. по 2%; на имоти, оценени за 1929/1930 г. надъ 1.000.000 л. — 3%; за имоти, оценени за 1929/1930 г. надъ 2.000.000 л. — 4%; за имоти, оценени за 1929/1930 г. надъ 5.000.000 л. — 6%.

Съ сжщия процентъ се облагатъ и съвокупностъ отъ имоти на едно и сжщо лице. Тоя данѣкъ се събира на три лѣти безъ глоби презъ 1930, 1931 и 1932 г.

б) налага се репарационна връхнина върху данѣка на всѣки данѣкоплатецъ, както следва: върху основенъ данѣкъ надъ 3.000 л. — 5%; върху основенъ данѣкъ надъ 5.000 л. — 6%; върху основенъ данѣкъ надъ 7.000 л. — 7%; върху основенъ данѣкъ надъ 9.000 л. — 9%; върху основенъ данѣкъ надъ 11.000 л. — 10%“.

Председателствувашъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Григоръ Чешмеджиевъ.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Азъ не бихъ желалъ да се види странно, дето нашата парламентарна група излиза съ тия предложения. Истина е, че въ нѣкои срѣди и отъ тукъ, и отъ тамъ едни гледатъ на тия наши предложения несериозно; истина е, обаче, че въ много срѣди, където сж се замислили за тежката съдба на българското племе, на тия предложения се гледа като начало за едно успокояване на страната. Ние имаме едно желание съ тия предложения: да се застъпи единъ новъ възгледъ, който вие може да го отречете, излизайки отъ своитъ собствени интереси или отъ интереситъ на известни групи, които въ една или друга смисълъ ви крепятъ. Но

едно нѣщо, което вие не бива да изпускате никога и което ако не днесъ, утре или следъ година ще бъдете длъжни по силата на обстоятелствата да приемете, то е, че вие дължите на общественото мнение въ България една грижа, единъ по-голямъ интересъ, една по-трепетна съвѣсть къмъ ония болки, които действително сж по-големи, отколкото вие въ момента си ги мислите.

Всички тѣзи предложения, които ние правимъ тукъ, могатъ да се характеризиратъ съ една фраза: ние сме длъжни да гласуваме една социална премия, която силнитѣ имуществено съсловия въ страната трѣбва да платятъ за успокоението на страната, тъй както ония, които искатъ да иматъ запазени своитѣ имоти срещу пожаръ и бедствия, сж длъжни да плащатъ известни премии. Тая социална премия може да е тужда на нѣкогъ, но азъ я подчертавамъ и обръщамъ вашето внимание да се замислите върху нея. Ние имаме едно положение въ страната, по което две клонения вѣнчаха при общитѣ дебати по бюджета на държавата. Е добре, какъ ще стговоримъ ние на туй обществеността настроение гъ страката, ако ние не станемъ ехо, ако ние не станемъ отзвукъ на снова, което вълнува, на онова, което измѣня народнитѣ маси?

Първото предложение, което ние правимъ. Струва ми се, че се прие да се направи единъ общъ фондъ отъ разпити проценти и разни други, които се събиратъ, и по докладъ на министра на финанситѣ занаяредъ да става посправедливо разпредѣление на тия суми между всички чиновници. Ние стиваме малко по-нататъкъ и искаме това разпредѣление — за което вие по начало възприехте, че досега е ставало несправедливо, затуй се взематъ известни мѣрки — да не ползува ония чиновници, които получаватъ и тѣй доста значителни, доста големи заплати, да се иматъ предъ видъ ония служаци, които получаватъ заплатата по-малко отъ 3.000 л. Ако вие не сте съгласни съ 3.000 л., турете по-малко отъ 4.000 л., отъ 5.000 л. — нѣма да споримъ тукъ за размѣра, но да внесемъ известна справедливостъ, която вие горе-долу възприехте, но която не искате да проявите дотамъ, че обществото да почувствува, че ние тукъ вършимъ нѣщо.

Азъ смѣтамъ, че нашето първо предложение нѣма да бѣде въ противоречие съ онова, което се прие. Ако би се направило възражение, че късно идемъ съ своето предложение, това възражение не би било основателно, защото нашето предложение може да бѣде втора аиния; при това разпредѣление на събрания фондъ да се даде въ необходимитѣ размѣри на ония държавни служаци, които по единъ или другъ законъ сж поставени на по-низко стѣпало по размѣръ на заплатата. Смѣтамъ, че може да бѣде прието нашето предложение, щото ония проценти и добавѣчки, които сж давани досега, по начало да не съществуватъ. Надлежната забележка, която се гласува, не зная по кой членъ бѣше, щото при разпредѣлението на този фондъ отъ него да се дава само върху заплатитѣ, които сж до размѣръ 3.000 л., 3.500, най-много 4.000 л.

К. Томовъ (з): Цѣлиятъ фондъ да се премахне.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Цѣлиятъ фондъ не може да се премахне, защото текстътъ вече е гласуванъ и приетъ. Азъ искамъ да се съобразимъ...

К. Томовъ (з): Тогава и нашата парламентарна група ще гласува.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): За чиновницитѣ, които получаватъ заплатата по-малко отъ 3.000 л., този процентъ да се запази, защото заплатитѣ сж нищожни. За това споръ не може да има. Това е едното наше предложение, което не противоречи съ това, което приехме, а само до известна степенъ корегира, или по-точно опредѣля единъ критеріумъ, една мѣрка отъ която да се ръководи г. министрътъ на финанситѣ при разпредѣлението на фонда, който се създава. Това разпредѣление трѣбва да засегне персонала, който не е достатъчно възнаграденъ съ основнитѣ заплати, опредѣлени въ бюджета.

Второто наше предложение се отнася до помощта, която държавата дава за усиляне на пенсионния фондъ. Г. г. народни представители! Ние трѣбва да погледнемъ действително сериозно на този въпросъ по две съображения. Едното е отъ гледище на самитѣ пенсионери, другото е отъ гледище на фиска, на държавата. Самитѣ пенсионери иматъ интересъ тѣхнитѣ фондъ да бѣде стабиленъ, да бѣде запазенъ, да не се изчерпи въ нѣколко месеца или въ една година. Пенсионертъ да не чувствува, че утре, другиденъ, следъ година, следъ две става проблематично получаването на пенсия. Ако ние искаме действително да създадемъ едно по-здраво чувство въ самитѣ пенсионери, че тѣхнитѣ пенсии до известна степенъ сж гарантирани,

трѣбва да се приеме това предложение, което ние правимъ. Защо? Помощта, която държавата дава на пенсионния фондъ, миналата година бѣше 180.000.000 л. и тази година, струва ми се, пакъ е толкова. Едни казватъ: „Държавата е длъжна да дава“. Приемамъ, че държавата е длъжна да дава, но на кого?

Н. Кемилевъ (д. сг): На този, който е плащаль.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Ще отговоря. Този, който е плащаль, комуто сж правени удържки, той има право да получава само онова, което му се полага споредъ удържитѣ. Всичко, каквото ние, като държава, като Парламентъ, когато гласуваме бюджета, считаме, че е необходимо да се даде за усилянето на този фондъ, трѣбва да се даде само на ония, на които сж правени удържки, събирани въ пенсионния фондъ, за да могатъ да бѣдатъ достатъчно обезпечени въ своето лично и семейно съществуване. На всички ония, които по своето материално положение, по своето обществено и имуществено положение сж поставени така, че нѣматъ нужда отъ тая помощъ, която държавата дава, ние вършимъ едно престѣпление и спрямо пенсионертѣ, и спрямо пенсионния фондъ, и спрямо интереситѣ на държавата, когато имъ даваме тая помощъ. Азъ разбирамъ, че пенсионниятъ фондъ е разклатенъ и че държавата трѣбва да се притече на помощъ, но този фондъ ще трѣбва да бѣде запазенъ като единъ резервоаръ, който да гарантира съществуването на ония пенсионери, които сж въ бедствено положение. Пенсионниятъ фондъ не може да гарантира съществуването на пенсионера въобще. Правото на пенсия не е като застраховкитѣ въ частнитѣ застрахователни дружества. Който има този възгледъ, да го заличи. Това е отречено и отъ Административния, и отъ Върховния касационенъ съдъ съ всичкитѣ тълкувания, които сж ставали досега по пенситѣ; то е отречено и отъ самия текстъ на закона. Они, които е осъденъ за престѣпления спрямо държавата, нѣма право на пенсия, но върху застрахованата сума, която той има, не може да се посегне, и тя остава на жената, на децата, на наследниците. Виждате ли каква грамадна е разликата. И ако тази разлика е прокаралъ законодательтъ — а ние сме законодательтъ — той трѣбва да следва своята воля. Ние можемъ да кажемъ кому отправяме помощна рѣка, на кого идваме ние въ помощъ, когато гласуваме тукъ перото за усилянето на пенсионния фондъ. Този пенсионенъ фондъ — ако ние не туряме това ограничение, че ония, които нѣматъ нужда, не могатъ да се ползватъ отъ тази помощъ — всѣка година ще бѣде въ опасностъ, всѣка година ще бѣде разколебанъ и всѣка година вие ще бъдете длъжни да гласувате суми за неговото усиляне. Ако давате тази година 120, догодина ще давате 220, по-догодина 400 милиона лева! Ето защо това наше предложение заслужава всичкото сериозно внимание на Парламента, ако искаме да запазимъ интереситѣ на пенсионния фондъ и интереситѣ на държавата. (Възражения отъ сговориститѣ) Не се шегувайте. Тѣзи наши предложения не могатъ да бѣдатъ погледнати съ леко око, ако ние щадимъ общественитѣ интереси, ако ние мислимъ за утрешнитѣ дни на България.

Третото и четвъртото предложения сж отъ единъ и същъ характеръ и затуй ще ги засегна и дветѣ наведнѣжъ. Касае се за тѣ наречения репарационенъ фондъ.

Г. г. народни представители! Още когато се четѣше това предложение, нѣкои отъ оная страна (Сочи дѣсницата) казваха: „Членъ 4“. Ние не се боимъ отъ това обвинение.

Т. Христовъ (д. сг): Ти ли си авторътъ на чл. 4? Азъ мислѣхъ, че е дѣло на дружбашитѣ.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Ние не се отказваме отъ онова, което сме направили вчера, което правимъ днесъ и което ще правимъ утре.

Министръ В. Молловъ: Знаемъ, знаемъ: конфискация на всичко!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Въ нашето предложение за създаване на репарационенъ фондъ ние внасяме единъ дълбокъ общественъ смисълъ. И ако Парламентътъ днесъ не, утре той ще дораствне и ще разбере този смисълъ. Какво искаме ние?

Съ първата частъ на това предложение ние искаме едно облагане съответно отъ 5% до 25% заплатитѣ надъ 5.000 л. Вие знаете какво значи за нашитѣ избиратели, за ония избиратели, предъ които ние даваме смѣтка, заплати надъ 5 хиляди, надъ 9 хиляди, надъ 12 хиляди, надъ 15 хиляди лева. Баснословни изглеждатъ тѣзи заплати за българския избирателъ, и то не само за земеделеца, не само за работника, не само за занаятчията, а днесъ вече и за ония

разколебани търговци и индустриалци, които не могат да се справят с положението, което се създава вследствие на стопанската криза. И да не се шегуваме, когато повдигаме тези въпроси. Азъ казахъ и въ речта си при общитѣ дебати, че и отъ чисто психологическо гледище, за успокояване на страната, отъ голѣмо значение е да създадемъ този репарационенъ фондъ. Много ли ще бждатъ сумитѣ, които ние ще съберемъ, или малко, това не е дори решаващо въ момента, макаръ азъ да смѣтамъ, че тези суми нѣма да бждатъ по-малко отъ 50 до 70 милиона лева — финансовиятъ министъръ ще направи смѣтката, стига да се приеме.

И. Хрелопановъ (д. сг): Много пакостна идея е вашиятъ репарационенъ фондъ. Вие, които искате да водимъ борба да се освободимъ отъ репарациитѣ, сега потвърждавате съ вашето предложение желанието на България да заплаща репарации презъ специаленъ фондъ!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. Хрелопановъ! Ако Вие можете да ме увѣрите, че репарации нѣма да се плащатъ, вашето възражение ще има нѣкаква смисълъ.

И. Хрелопановъ (д. сг): Вие не сте мислили, когато сте правили това предложение. Трѣбва повече акълъ за тази работа; трѣбва да мислите, когато правите това предложение. Така е, г. Чешмеджиевъ. Ние не сме се отказали отъ борбата, за да премахнемъ репарациитѣ, а Вие какво искате? Вие искате да ги гарантираме съ специаленъ фондъ! Това е смисълътъ на Вашето предложение.

Н. Кемилевъ (д. сг): Съ това вие ще увѣрите свѣта, че отъ гърба на българския народъ могатъ да се смъкнатъ още кожи.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Вие досега ни увѣрявахте, че ние сме длъжни да плащаме репарации.

И. Хрелопановъ (д. сг): Абсолютно никой отъ тази маса (Сочи министерската маса), нито отъ тукъ (Сочи болшинството) не е твърдилъ това нѣщо. Ние винаги сме казвали и поддържали противното. Ние водимъ борба и ще продължаваме да я водимъ да се освободимъ и да не плащаме репарации. Това е тезата и на правителството, и на болшинството, и на народа.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Кажете това на г. Моллова и на г. Бурова.

И. Хрелопановъ (д. сг): Тѣ никога не сѣ казвали това нѣщо.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Азъ само едно нѣщо искамъ да ви кажа, г. г. народни представители, че ако ние създадемъ единъ репарационенъ данѣкъ; ако ние наложимъ на служащитѣ, народнитѣ представители и министритѣ да плащатъ репарации, . . .

И. Хрелопановъ (д. сг): И това било социалдемократъ! Жалко!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): . . . ние ще имаме повече основание да вдигнемъ гласъ противъ Европа за премахване на репарациитѣ, защото ще можемъ да кажемъ: ето, ножътъ до кокала е дошелъ; ние налагаме данѣкъ на собственитѣ си чиновници, за да плащатъ на васъ, на Европа!

И. Хрелопановъ (д. сг): За да обезпечимъ кредиторитѣ, ние имъ казваме: елате, вземете пари!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Ако вие гласувате грамадни заплати, ако вие не проявявате никакъвъ интересъ, ако вие не се замисляте откъде да търсимъ източници и ако вие насочвате всѣкога погледа си къмъ земледѣлци, къмъ занаятчии, къмъ работници, къмъ производителни съсловия и изсмуквате само отъ тѣхъ, вие вършите двойна пакостъ: предъ свѣта не печелите нищо за каузата на България, а вътре вие създавате само една барутна атмосфера и тревожите производителнитѣ съсловия — вмѣсто да се отдадатъ на работата си, вие ги подготвяте да мислятъ зле за утрешния день. Ето защо азъ смѣтамъ, че това възражение, което ми се прави отъ г. Хрелопановъ, е неоснователно.

Т. Кънчевъ (д. сг): Много скѣпъ данѣкъ на демагогията плащате!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Ние смѣтаме, че въ България всички ония, които бѣха соб-

ственици, притежатели на движими имущества, на ценности, на пари; онѣзи, които бѣха кредитори, вложители въ разнитѣ банки и кредитнитѣ учреждения, па дори и самитѣ пенсионери, за които по-рано говорихъ, които имаха своитѣ фондове въ книжни пари, следъ войната, поради падането на нашата валута, изгубиха отъ обезценението, което настѣпи.

Председателстващъ А. Христовъ: Моля Ви се, г. Чешмеджиевъ, съкращавайте.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Съкращавамъ. Още 5 минути и ще свърша.

Министъръ В. Молловъ: Ние слушаме съ голѣмо внимание.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Ако това обезценяване настѣпи за всички ония, които носѣха книгата, които имаха ценнитѣ книжа, едно, обаче, не се обезцени — това е недвижимиятъ имотъ, земята, сградитѣ, всичко онова, което е неподвиженъ капиталъ. Тукъ ние виждаме справедливостта и основанието за налагане на еднократенъ данѣкъ върху тези недвижими имущества, за да могатъ и тѣ съ едни сравнително нищожни размѣри да участвуватъ въ създаването на онзи фондъ, който ще служи за посрѣщане не само на репарациитѣ, като едно бедствие, но и въобще за посрѣщане разходитѣ по всички бедствия, които евентуално могатъ да настѣпятъ въ страната.

Какво е собствено облагането, което предлагаме ние на тия недвижими имоти? Всички недвижими имоти, чийто оценки по данѣжнитѣ книги стигатъ до 500 хиляди лева, се освобождаватъ отъ облагане — тѣхъ нашето предложение не засѣга. Но тези имоти, които сѣ надъ 500 хиляди лева, ние облагаме съ 2%, а по-скѣпнитѣ, които стигатъ 700—800 хиляди, до 1 милионъ лева, облагаме съ 3% и т. н., като процентътъ отива до 6%. Значи, облагателниятъ процентъ се движи отъ 2 до 6%.

К. Томевъ (з): На сто или на хиляда?

Г. Чешмеджиевъ (с. д): На сто. Тоя еднократенъ данѣкъ предлагаме ние да се събере въ четири години. Колко ще бѣде тая сума, азъ не зная. Зная само, че около 75 милиарда лева е оценено цѣлото недвижимо имущество, по оценитѣ, които станаха презъ 1929/1930 г. Допущаме две трети отъ тия имоти да бждатъ освободени отъ данѣкъ, но крупнитѣ владѣтели на земи, крупнитѣ владѣтели на имущества сѣ длъжни да платятъ тоя данѣкъ.

Г. г. народни представители! Това не е постояненъ данѣкъ, той е еднократенъ. (Възражения отъ сговориститѣ) Веднѣжъ ще се плати, втори пътъ нѣма да се плаща. Така платенъ еднократно тоя данѣкъ, той добива до известна степенъ характеръ на глоба, ако щете характеръ на помощъ къмъ държавата. Най-силното имуществено съсловие — тоза, което владѣе земитѣ, сградитѣ, ония имоти, които не се обезценени поради войната — то днесъ, когато е заплашена държавата, когато е заплашено отечеството, за което всички плачемъ, трѣбва да хвърли предъ олтара на тоза отечество своята не особено голѣма лепта. Не се смущавайте отъ това! Направете го вие, за да не дойде да го направи една по-смѣла, една революционна властъ. (Възражения отъ сговориститѣ) Не се чудете, времената сѣ тежки, това може да стане.

Н. Топаловъ (д. сг): Щомъ е революционна властъ, тя не плаща задължения!

И. Петровъ (д. сг): Чешмеджиевъ! Едно време ти съветваше дружбашитѣ да действуватъ революционно, а тѣ те изпатиха въ Ески-Джумай.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Изпатиха ме въ Ески-Джумай, защото не слушаха и си изпатиха. Вие сѣщо не слушате и двойно ще си изпатите. (Глъчка)

Председателстващъ А. Христовъ: (Звъни)

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Г. г. народни представители! Последното предложение, което правимъ, е следното. На всички ония, чийто основенъ данѣкъ е надъ 3.000 л., да се наложи една репарационна врѣхнина отъ 5—10%, споредъ както сме посочили въ нашето предложение.

Това сѣ нашитѣ предложения, които нѣкои посрещнаха съ вдигане на рамене, а други съ учудване.

Т. Христовъ (д. сг): Съ възмутително недоумение.

Г. Чешмеджиев (с. д): Азъ зная, че малцина ще бждат ония, които ще ги гласуватъ. Азъ зная, че Парламентътъ още не е дозрѣлъ за тия наши искания.

К. Кънчев (д. сг): Само ти си узрѣлъ.

Г. Чешмеджиев (с. д): Не съмъ само азъ узрѣлъ. Ще узрѣте скоро и вие.

К. Кънчев (д. сг): Вие чухте тия приятели, които Ви интернираха въ Ески-Джумая. Трѣбваше да дойде 9 юний и Димо Казасовъ да те отърве. Пакъ те е нѣщо засърбѣло тебе за нова революционна властъ. Забравяте се, като видите малко по-мека атмосфера.

Г. Чешмеджиев (с. д): Днесъ, когато предлагаме тия предложения, ние излизаме отъ едно основно съображение — не чрезъ думи и насилия да се крепи редътъ въ България, а чрезъ дѣла и чрезъ създаване на ново управление въ страната.

Н. Топаловъ (д. сг): Това не е нѣщо ново; това е вехта дрипа.

К. Кънчев (д. сг): Постоянно човъркате, щомъ видите, че настѣпи малко спокойствие. 30 години това ти е каприерата!

Г. Чешмеджиев (с. д): Ето защо, г. г. народни представители, отъ името на нашата парламентарна група азъ предлагамъ тия предложения, които сж въ рамките на конституцията и правилника.

Н. Мушановъ (д): Г. Чешмеджиев! Колко е общиятъ сборъ отъ тия данѣци и отъ тия проценти върху заплатитѣ?

Г. Чешмеджиев (с. д): Не съмъ правилъ смѣтка.

Министъръ В. Молловъ: Топтанъ предложение! Определена неизвестностъ!

Г. Чешмеджиев (с. д): Може да стигнатъ до 3 милиарда следъ 3 години. Еднократниятъ данѣкъ плюсъ процентитѣ върху заплатитѣ е доста голѣма сума.

Ц. Пупешковъ (д. сг): Остава новъ чл. 4 да се гласува!

Г. Чешмеджиев (с. д): Г. г. народни представители! Свършвамъ. Азъ моля Народното събрание, дори ако отхвърли тия предложения, да се счете съ тѣхъ, да се замисли върху тѣхъ, защото въ тѣхъ лежи една основна мисълъ — мисълта за социална премия за предстоящитѣ, за утрешнитѣ, за скоростнитѣ, може би, бедствия, които ще настѣпятъ въ страната.

Отъ сговориститѣ: Ей-й-й!

Г. Чешмеджиев (с. д): Ние сме действително въ бедствия. Ако казвамъ бедствия, не значи бунтове, не значи анархия. Ние правимъ тия предложения, за да се отстранятъ бедствието и избѣгне анархията. Но ако вие стоите съ кръстени рѣце, ако погледвате лекомислено къмъ утрешнитѣ дни, тогава онова, което азъ наричамъ бедствие, и подъ което вие разбирате друго, за нещастие, въпрѣки нашата воля, може да настане. Ето защо азъ моля председателството да подложи на гласуване тия наши искания.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ В. Молловъ: Г. г. народни представители! Отъ 1920/1921 г. въ българския Парламентъ надали сж слушани такива думи и такива закани, каквито бѣха изказани сега отъ г. Чешмеджиев. И азъ си припомнямъ времето, когато той въ сѣщото Събрание поддържаше известния законопроектъ за наказание виновницитѣ за националната катастрофа и прокарваше известния чл. 4, чрезъ който сѣщо така, се искаше да се премахне анархията и да се успокои страната, да се създаде единъ нормаленъ редъ. Резултатитѣ отъ този чл. 4 нѣма защо да припомнямъ какви сж, нито какви бѣха нещастнитѣ послѣдствия отъ този нещастенъ въ миналото законъ за наказание виновницитѣ на националната катастрофа. Да не се връщаме къмъ това лачално минало, да забравимъ тоя тонъ и да не мислимъ, че съ препорѣжитѣ, които се правятъ отъ тия нѣколко предложения, ние поправяме нѣщо въ България; напротивъ, ние създаваме само чувство на завистъ, на безко-

нечна злоба, едно пълно озлобяване на граждани срещу граждани, съсловия срещу съсловия. Това е, може би, въ вашата политика. Вие сте поддържници на класовата борба; вие не сте партизани на частната собственостъ, вие отдавна приказвате за конфискация на частната собственостъ и мечтаете, може би, като социалисти, за великата вечеръ, за страшната вечеръ, обаче други сж я осъществили въ една голѣма държава и сж я довели до просяшко положение. Ние въ тоя пѣтъ не можемъ да вървимъ.

И безъ да влизамъ въ по-широки обсъждания, азъ ще се огранича само върху предложенията, които сж направени на 14 и 15 априлъ; второто предложение е като допълнение. Въ бюджетарната комисиия тѣ не сж били представени и не сж били разисквани.

И. Хрелопановъ (д. сг): Петъръ Анастасовъ идваше въ бюджетарната комисиия само за сѣдилището въ Койнаре. Друго не го интересуваше.

Министъръ В. Молловъ: Азъ съжалявамъ, че не можахме въ бюджетарната комисиия да проучимъ внимателно всичко това, което се съдържа въ тия предложения. Първото предложение е за допълнителнитѣ проценти върху получаваната заплата надъ 3.000 л. Мисля, че това предложение иде да подбие онова, което има да се извърши отъ правителството и да постави последното въ невъзможностъ да уреди чиновническитѣ заплати и чиновническия въпросъ.

Съ едно шаблонно предложение нищо не се постига. Азъ бихъ могълъ веднага да докажа, че ако това предложение би се приело, то би внесло много по-голѣма несправедливостъ, отколкото онази, за която говорятъ нѣкои, че съществува въ чиновническитѣ заплати. Вие мислите, че само тия, които получаватъ заплати до 3 и 5 хиляди лева, сж малко възнаградени. Но вие не знаете ли, че тѣмко за малкитѣ заплати увеличението е 26—27 пѣти въ сравнение съ мирновременнитѣ, ще кажа азъ, съ нормалнитѣ презъ 1911 г. заплати, и че най-малко сж заплатени по-висшитѣ чиновници, защото тѣхнитѣ заплати сж увеличени 14—15 пѣти? Ако ние внесаме справедливостъ, тя трѣбва да бжде внесена навсѣкжде; не може да има справедливостъ само за едни, а за други да нѣма. Ако направимъ така, както вие желаете, тогава вие ще поставите като началницъ низшитѣ чиновници, а висшитѣ чиновници ще бждатъ по-лошо поставени, отколкото низшитѣ. За такава дисциплина и такава иерархия благодаримъ, г. Чешмеджиев. Нито вие ще я осъществите, нито нѣкжде вашитѣ последователи и съчувственици сж я осъществили.

К. Кънчев (д. сг): Това е прикритъ болшеvizъмъ.

Министъръ В. Молловъ: Надничарскитѣ служи се забраняватъ. Това прилича малко на евангелското „не укради, не прелюбошествори“ и т. н. (Смѣхъ) Обаче ако има държавни стопанства, съ кого ще се работятъ?

К. Кънчев (д. сг): Съ Чешмеджиев!

Министъръ В. Молловъ: Очевидно, ще трѣбва да се работятъ съ чиновници съ по 3—5 хиляди лева заплата. Така изглежда! Съ това азъ искамъ да кажа, че вие сте направили предложението си набързо, небомислено. Търсили сте външни ефекти, искали сте да покажете, че много внимателно се занимавате съ въпроса, когато въ сѣщностъ вие не сте дошли даже до азбуката на въпроса.

Второ. Г. Чешмеджиевъ предлага всички пенсионери, които иматъ месеченъ доходъ надъ 3.000 л., да не участвуватъ въ помощта, която държавата дава ежегодно за усиляване на пенсионния фондъ. Азъ мога да произнеса една много голѣма речъ за пенсионния фондъ: какво се иска за него, какво не се иска. И затуй, когато бѣха отправени нѣколко питання до мене, азъ заявихъ, че законътъ за пенсиитѣ ще се промѣни. Законопроектътъ бѣше приготвенъ, обаче се убѣдихъ, че тоя законопроектъ не разрешава справедливо въпроса и дадохъ други директиви; направиха се други изчисления, които имаме вече и които проучвамъ, за да дойдемъ до едно справедливо разрешение на пенсионния въпросъ. Но ако вие кажете, че тия, които иматъ надъ 3.000 л. месеченъ доходъ, не участвуватъ въ помощта, която дава държавата ежегодно за усиляване на пенсионния фондъ, отрицате ли тогава, че има пенсионери, които сж правилно вноски и иматъ право да получатъ пенсия? Това може да стане, но вие не го казвате. Вие предлагате единъ шаблонъ, едно предписание, въ което ще влѣзатъ и здрави и болни, и силни и слаби, и богати и бедни — всички!

П. Анастасовъ (с. д): Касае се депутатитъ да не участвуватъ въ помощта, която дава държавата. Хемъ депутати — 12.000 л., хемъ и пенсия — 6.000 л.!

Министъръ В. Молловъ: Никоя пенсия не може да надминава 5.000 л. месечно. Ще получите законопроекта и ще видите дали има две пенсии, за да говорите за еборъ отъ две пенсии. Може да ги нѣма. Защо говорите тогава? Може би максималната пенсия е 4.000 л., защо туряте 5.000 л.? Защо повдигате при закона за бюджета въпроса за измѣнение закона за пенсиитъ? Нали критикувахте въ миналото, че съ закона за бюджета не бива да се измѣнятъ специални закони? Защо туряте наказание три години затворъ? Турете 30 години, до животъ! Това е несериозна работа, това е подигравка съ общественото мнение, съ Народното събрание. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Най-сетне, третото предложение, което се прави, е известното предложение, което се направи отъ г. Чешмеджиевъ, за създаване фондъ за плащане на репарациитѣ. Едната частъ отъ това предложение е подписана отъ него, отъ г. Анастасовъ и отъ г. Сотиръ Яневъ. Добавката къмъ това предложение на другия денъ е подписана отъ Чешмеджиевъ, Лулчевъ и пакъ отъ г. Петъръ Анастасовъ. Очевидно, г. Яневъ се е малко смутилъ отъ това предложение.

П. Анастасовъ (с. д): Отсѣтствуваше.

Министъръ В. Молловъ: Обаче по туй учредяване на репарационния фондъ азъ мога да направя една констатация: г. Чешмеджиевъ приема действително да осигури плащането на репарациитѣ завинаги, ...

И. Хрелопановъ (д. сг): Така е.

Министъръ В. Молловъ: ... да даде възможностъ не да говоримъ впоследствие, че се намираме въ едно затруднено положение и не можемъ да плащаме репарации, а предварително да ги осигуримъ. Това е действително едно разбиране, което може да бѣде защищавано!

П. Анастасовъ (с. д): Това е демагогия.

Министъръ В. Молловъ: Но азъ трѣбва да констатирамъ, че това предложение се защищава отъ господата отъ социалистическата парламентарна група. Нека бѣде тъй. Но учредява се репарационенъ фондъ чрезъ увеличение на данѣцитѣ, противъ които е цѣлата социалистическа парламентарна група! Тя винаги е заявявала нееднократно въ последнитѣ 4-5 години, че е противъ известни приходи, които ние предвиждаме въ закона за бюджета, защото счита, че данѣцитѣ сѣ тежки и, следователно, трѣбва да бѣдатъ намалени, а сега тя предлага увеличението имъ!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): На кого?

Министъръ В. Молловъ: Ще дойда и до това, бждете спокоенъ.

П. Анастасовъ (с. д): На имотнитѣ.

Министъръ В. Молловъ: Мислите, че не искамъ да обсъждамъ това историческо предложение ли? Не се безпокойте. — Преди всичко първата теза е конфискационната теза: да се обложи непрѣменно собствеността съ еднократенъ данѣкъ. Тя е била поддържана много пѣти и на друго мѣсто, и навѣкъже нееднократно, но въ всички случаи е била отхвърляна отъ всички парламенти, безъ изключение. Защото единъ еднократенъ данѣкъ, било въ проценти или въ прогресия, носи една голѣма и дълбока несправедливостъ

И. Хрелопановъ (д. сг): И Макдоналдъ това не го приема.

Министъръ В. Молловъ: Никой не го е приемалъ. Сега по отгласъ, по откликъ, не знамъ дали не по недоразумение, пакъ се повтаря въ нашия Парламентъ. И какъ се предлага? Това е продължение на първоначалното предложение. Казва се: „Налагатъ се следнитѣ допълнителни данѣци: а) налага се еднократенъ данѣкъ на всички недвижими имоти, чиято стойностъ се е увеличила поради войната, поради благоустройството, желѣзни и други съобщения“. Тукъ по-добре би трѣбвало да се каже, вмѣсто поради войната, поради падането на българската монета.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Всичко падна.

Министъръ В. Молловъ: И сега какво се предлага? Раздѣлете 500-тѣ хиляди лева, стойността на оценката на имотитѣ презъ 1920/1930 г., на 30, колко ще получите? — Ще получите стойността имъ презъ 1911 г. Колко е то?

Нѣкой отъ сговориститѣ: 15 хиляди.

Министъръ В. Молловъ: 11—12 хиляди. Тази стойностъ е увеличена сега на 500 хиляди, но имотътъ пакъ толкова струва. Ами знаете ли вие кои имоти влизатъ по оценкитѣ въ Министерството на финанситѣ подъ 500 хиляди, до 500 хиляди, надъ 500 хиляди, надъ 1 милионъ? Ами вие тукъ обхващате не само градското население, което, впрочемъ, има повече симпатии къмъ васъ, но и цѣлото селско население.

Т. Христовъ (д. сг): Коего хичъ не ги обича.

Министъръ В. Молловъ: И по този начинъ най-големата несправедливостъ, която би могла да съществува, е вписана въ вашето предложение. Вие казвате „имотнитѣ“. Ами че кой сега въ село не е съ единъ имотъ, който да не може да бѣде оцененъ на такава сума?

П. Анастасовъ (с. д): Нататѣкъ минете: казано е надъ 500 хиляди лева.

Министъръ В. Молловъ: Бждете спокоенъ, ще дойда и на това.

П. Анастасовъ (с. д): Тамъ бодетъ!

Министъръ В. Молловъ: Нищо не бодетъ. — Казвате надъ 500 хиляди лева — 2%. Колко сѣ тѣзи 2%? — 10.000 л. Надъ 1 милионъ — 3%, надъ 2 милиона — 4%, надъ 5 милиона — 6%. Това какъ се нарича? Прогресия ли, пропорция ли? Я кажете, г. Анастасовъ! Нищо не се нарича! Това показва само едно — че сте седнали като хора лаици въ финанситѣ, като хора, които не познавате нищо отъ финанситѣ, и пишете: „Надъ 500 хиляди лева по 2%, надъ 1 милионъ — по 3%. Съ сѣция процентъ се облагатъ и съвокупностъ отъ имоти на едно и сѣщо лице“. Може ли така несериозно да третирате тѣзи въпроси?

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Нашето предложение е въ съгласие съ Вашата система. И когато го правимъ, не можемъ да не бждемъ въ хармония съ тази Ваша система.

Министъръ В. Молловъ: Вие знаете ли какъвъ ще бѣде сега данѣктѣ сгради? Това, което предлагате вие, е главно данѣкъ сгради. Вие казвате въ предложението си: „имоти“ — покрити или непокрити имоти, не правите разлика. Следователно, и поземелната собственостъ, и тя трѣбва да бѣде обложена.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Надъ 500 хиляди лева.

Министъръ В. Молловъ: Надъ 500 хиляди лева! Но азъ ви казвамъ какви сѣ имотитѣ сега. Вие ще обложите всички винари, всички лозари, които иматъ по 20 декара лозе. Така е. Идете въ Харманлийско и ще видите, че единъ декаръ лозе струва 17 или 20 хиляди лева. Следователно, въ сѣщность този данѣкъ, нареченъ еднократенъ, плащанъ на три пѣти, е, както казахъ, една конфискация на собствеността. Той се прибавя къмъ редовнитѣ данѣци, за които всички казватъ, че сѣ тежки, и има за задача още повече да ги отегчи, и то не толкова да отегчи имотнитѣ, които не съществуватъ въ голѣмо количество въ България, а ще отегчи тѣкмо срдѣноимотнитѣ и тѣзи, които едва минаватъ къмъ срдѣноимотнитѣ, да ги постави въ едно невъзможно положение.

По-нататѣкъ: „Налага се репарационна връхнина върху данѣка на всѣки данѣкоплатецъ“ — значи, вѣнъ отъ това — „върху основенъ данѣкъ надъ 3.000 л. — 5%; върху основенъ данѣкъ надъ 5.000 л. — 6%; върху основенъ данѣкъ надъ 7.000 л. — 7%; надъ 9.000 л. — 9%; надъ 11.000 л. — 10%.“

Т. Христовъ (д. сг): Тѣ подражаватъ на болшевикитѣ.

Министъръ В. Молловъ: Ама защо спирате? Продължете по-нататѣкъ, г. Чешмеджиевъ: съ 12% — надъ 12.000 л., съ 13% — надъ 13.000 л. — продължете до 100%, тогава ще бждете по-последователенъ. Но къмъ първия данѣкъ прибавете и този данѣкъ, турете и допълнителенъ данѣкъ; който плащатъ тѣзи, които плащатъ данѣкъ върху общия доходъ отъ 100 хиляди лева нагоре доходъ —

тогава азъ не знамъ какъ ще излѣзете отъ това измишленіе, което сте направили! Това значи само едно: вие искате по единъ косвенъ начинъ да въведете тази конфискация, която блънувате, но която, за щастіе, не можете да осъществите. Ние това не можемъ да приемемъ.

Сега, г-да, и другитѣ симпатии. Много голѣми сѣм симпатитѣ къмъ чиновничеството! Извѣнъ тѣзи данѣци, тия пѣкъ, които иматъ нещастіето да бѣдатъ чиновници, ще плащатъ: „върху заплати надъ 5.000 л. по 6%, надъ 6.000 л. по 8%, надъ 7.000 л. по 10%, надъ 8.000 л. по 12%, надъ 9.000 л. по 16%, надъ 10.000 л. по 20%, надъ 12.000 л. по 25%. Тия удържки се правятъ и върху дневнитѣ пари на народнитѣ представители и министритѣ“, — добре, че не сѣмъ въ 25%, а сѣмъ въ 20% — „както и върху заплатитѣ на министритѣ, дипломатическитѣ представители и държавния глава“.

(Къмъ социалдемократитѣ) Какъ си представяте, г-да, това положение? Като се гласува това, следва пѣкъ конфискацията. Вие, г. Чешмеджиевъ, сѣнували ли сте нѣкъде, въ коя социалистическа държава сте виждали да има такъвъ данѣкъ — 25% върху заплати? Всичко това, както казахъ, е една фантазия — нищо друго. Конфискация надъ срдноимотнитѣ, конфискация надъ чиновничитѣ, конфискация надъ всички! И за какво? За да плащате репарации!

Отъ сговориститѣ: Позоръ! (Ржкоплѣскания)

Министръ В. Молловъ: Повече нѣма какво да говори.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Иначе вие всичко вземате отъ залъка на бедния и гладния. Ако вие не плащате репарации, нѣмаше да правимъ това предложение.

Министръ В. Молловъ: Учредява се „Фондъ плащане репарации“! Второ положение: за плащане репарациитѣ се прибѣгва до конфискации! Ето това сѣмъ културнитѣ нужди на г. Чешмеджиевъ!

Отъ сговориститѣ: Позоръ! (Ржкоплѣскания)

П. Анастасовъ (с. д): А вие отде ги вземате, за да ги плащате?

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Защо беднитѣ и гладнитѣ да носятъ ужаситѣ и последствията на войната? (Възражения отъ сговориститѣ. Глѣчка)

Н. Мушановъ (д): Г. председателю! Искамъ думата. Азъ я искахъ преди г. министра на финанситѣ.

Министръ В. Молловъ: Азъ я поискахъ преди Васъ.

Н. Мушановъ (д): Азъ не правя въпросъ. Само нѣколко думи ще кажа.

Председателстващъ А. Христовъ: Имате думата.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! Това предложение, което се прави днесъ, засѣга много сериозни въпроси по данѣчното облагане на населението. Данѣчното облагане предимно става съ закони. Ако има нѣкой въпросъ, който трѣбва да се разрешава съ законъ, то е въпросътъ за данѣчното облагане. И мене ми се чини, че ако известна група или народни представители имаха намѣрение да прокаратъ това, тѣ трѣбваше да спазятъ реда, по който минаватъ законитѣ — трѣбваше да бѣде направено законодателно предложение по частна инициатива, то ще се раздаде на всички народни представители, щѣше да отиде въ комисията, да се изучи, както въобще се изучаватъ законопроектитѣ. Ние сега сме при едно положение на изненада — чете се предложението и човѣкъ не може да запомни за кои данѣци се отнася. А вие виждате, както г. министрътъ на финанситѣ дава обяснения, тукъ има принципиални въпроси, какъвто е, напр., въпросътъ за данѣка върху капитала. По тия въпроси се спори съ десетилѣтия и столѣтия въ другитѣ държави. Можемъ ли ние сега да гласуваме по този голѣмъ въпросъ по поводъ едно частно предложение на единъ народенъ представител? Това е формалната страна и, мене ми се чини, това предложение по формални причини не може да се полага на гласуване.

Д. Бъровъ (д. сг): Самитѣ тѣ не сѣмъ мислили сериозно, като сѣмъ го направили.

Н. Мушановъ (д): Азъ не знамъ дали сериозно се дебатира по този въпросъ, но за сегашното време този въ-

просъ е най-сериозенъ и азъ искамъ да забележа — г. министрътъ на финанситѣ каза: „историческо предложение“ — че ако има исторически моменти въ нашитѣ разисквания тукъ, въ Народното събрание, такъвъ моментъ е този, когато министрътъ на финанситѣ, който е длъженъ да иска данѣци, той не ги ще, а представители на опозицията, които иматъ за главна целъ, въ държави съ здрави финансии, да искатъ намаление на данѣцитѣ, тѣ излизатъ и искатъ увеличение на данѣцитѣ. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Така е.

Министръ В. Молловъ: Така е, но на друго мѣсто нѣма да говорите така.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Навсѣкъде ще говоря така.

Министръ В. Молловъ: Ще разправяте за данѣкъ върху печалбитѣ отъ войната, ще гоните думбазитѣ и потосмукачитѣ, а нѣма да разправяте, че ще облагате чиновничитѣ.

Н. Мушановъ (д): Азъ не бихъ желалъ да се разискватъ тѣзи въпроси по сѣщина. Г-да! Ако искаме днесъ да удовлетворимъ общественото настроение отъ вънъ, което много патетично и много добре г. Чешмеджиевъ изразява тукъ, предъ Народното събрание — сѣщото и ние всички го чувствуваме — най-малко подобаваше да изплашимъ това общественое мнение, като слагаме предъ него единъ такъвъ голѣмъ товаръ, какъвто се слага съ това предложение. Какъ можете да излѣзете предъ общественото мнение на тази разнебитена стопански страна да кажете, че ще наложите тѣзи данѣци, които се искатъ съ това предложение?

И. Хрелопановъ (д. сг): И то за плащане на репарации!

Н. Мушановъ (д): Ние, г. г. народни представители, не знаемъ какво правимъ! Общиятъ викъ е: какъвто можемъ, да спестимъ; ако можемъ — да намалимъ нѣкои данѣци; а пѣкъ въ това време излизаме съ предложение за такива тежки данѣци — единъ имотъ, който има стойностъ 500 хиляди лева, да плаща 10—15 хиляди лева данѣци. Ами ако всичко това се реализира, вие нѣмате парични знаци, за да плащате. И вие ще трѣбва да вземете кѣшитѣ съ покривитѣ или материалитѣ да ги носите, за да плащате репарациитѣ. Това може ли сериозно да се поддържа?

Т. Кожухаровъ (д. сг): Тѣ на шега го приказватъ.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! Ние по този въпросъ трѣбва да си кажемъ думата. Каза се: „социална премия“ — единъ новъ терминъ. Въ данѣчнитѣ системи на днешнитѣ държави винаги има принципъ на социалностъ. Днешнитѣ данѣци не сѣмъ отъ миналитѣ вѣкове. Когато говоримъ за прогресивностъ на данѣци, когато говоримъ за екзистенцъ-минимумъ, всички тѣзи въпроси обгръщатъ въпроса за социална правда и за социална премия. Тѣ не сѣмъ насилническитѣ данѣци на монархитѣ, въ тѣхната подкладка има тѣкмо тая социална справедливостъ. Но, г-да, когато дойде да говоримъ за данѣцитѣ и за облагане по това предложение и да се говори, че се прави въ името на социалната премия и социалната правда, мене ми се струва, че народътъ ни ще каже, че ние сме загубили чувството на социална правда въ страната.

Ето защо азъ смѣтамъ, че поне на края на сесията и преди Гергьовденъ ще излѣземъ отъ Народното събрание всички съ убеждението, че има хора тукъ, които мислятъ, че не бива да внесемъ новъ пожаръ въ страната, да уплашимъ народа, че ще плаща такива тежки данѣци, каквито представлятѣ на широкитѣ социалисти иска да се наложатъ въ страната. Когато отъ тукъ, отъ опозицията, постоянно се приказва да се намаляватъ данѣцитѣ; когато представителътъ на държавата казва, че му стигатъ срдствата, за да посрещне разходите на държавата, какъ мога азъ да отида да искамъ по-голѣми данѣци, да гласувамъ противъ него, да си върви? Това политика ли е?

Министръ В. Молловъ: За да дойдемъ, може би, заедно на властъ.

Н. Мушановъ (д): Азъ да искамъ да увеличаваме данѣцитѣ на населението, когато министрътъ не иска — това само въ нашия Парламентъ се случва, и това е историческото, което азъ искамъ да се отбележи. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ и демократитѣ)

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ § 1 отъ първото предложение на г. Григоръ Чешмеджиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

К. Кънчевъ (д. сг): Само вносителитѣ вдигатъ рѣка — да се отбележи.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ § 2 отъ същото предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 3 отъ същото предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема. Които приематъ § 1 отъ второто предложение на г. Григоръ Чешмеджиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ § 2 отъ същото предложение на г. Григоръ Чешмеджиевъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Цѣлата група или само тримата предлагатъ?

Министъръ В. Молловъ: Не цѣлата група, само тримата.

Председателстващъ А. Христовъ: Преминуваме къмъ следната точка отъ дневния редъ.

Г. Марковъ (з. в): Азъ моля г. министра да не минаваме на друга точка отъ дневния редъ, защото той знае много добре, че днесъ бюджетарната комисиия заседава до 1½ ч. по обѣдъ, следъ това наново отъ 3 до 4 ч. Ако е възможно, новъ въпросъ да не започваме, а да вдигнемъ заседанието.

Министъръ В. Молловъ Ще се вдигне.

Председателстващъ А. Христовъ: Нѣма да започваме новъ въпросъ, заседанието ще се вдигне.

Ще моля да имаме заседание утре въ 9 ч. сутринта, за да свършимъ съ третото четене на закона за бюджета и други нѣкои закони, та да бъдете свободни следъ пладне. А последващото заседание да бѣде въ срѣда.

Които приематъ предложението да имаме заседание утре въ 9 ч. сутринта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ по-идното заседание да бѣде въ срѣда, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Предлагамъ следния дневенъ редъ за утре:

1. Трето четене законопроекта за бюджета на държавата за 1930/1931 финансова година.

Второ четене законопроектитѣ:

2. За увеличаване вносното мито на зърненитѣ храни.
3. За измѣнение и допълнение на закона за рибарството.

Първо четене законопроектитѣ:

4. За защита на влоговетѣ.
5. За плазиране и оползотворяване общественитѣ фондове, сумитѣ отъ Спестовната каса и отъ държавнитѣ предприятия.
6. За търговия съ сурови, неманипулирани тютюни.
7. За измѣнение чл. 37 отъ закона за тютюна.

Второ четене законопроектитѣ:

8. За одобрение произведения съгласно чл. 61 отъ закона за минитѣ търгъ за отдаване експлоатацията на държавната каменовъглена концесия „Крумъ“ и пр.
9. За уреждане собствеността и залога на движимости — машини и транспортъ отъ значителна стойност.
10. Докладъ на прошетарната комисиия.
Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. и 55 м.)

Подпредседатели: **А. ХРИСТОВЪ**
В. ДИМЧЕВЪ

Секретаръ: **ДР. АПОСТОЛОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Стр.	Стр.
Отпуски , разрешени на народнитѣ представители: Герасимъ Ангеловъ, Илия Бояджийски, Никола Вladoвъ, Илия Георговъ, Димитъръ Гичевъ, Владимиръ Димитровъ, Димитъръ Дрънски, Борисъ Евтимовъ, Иванъ Ингилизовъ, Трифонъ Капитановъ, Панайотъ Тинчевъ Калчевъ, Иванъ Казанджиевъ, Атанасъ Каишевъ, Коло Кожакчиевъ, Несторъ Личевъ, Христо Мановъ, Минчо Мотевъ, Недѣлко Топаловъ, Тодоръ Некезовъ, Николай Савовъ, Петко Стайновъ, д-ръ Константинъ Станишевъ, Кирилъ Славовъ, Цено Табаковъ, Никола Търкалановъ, д-ръ Никола Чирпанлиевъ, Георги Юртовъ, Иванъ п. Янчевъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, д-ръ Ни-	кола Думановъ, Савчо Ивановъ, Левъ Кацковъ, Кузманъ Куневъ, Георги Кулишевъ, д-ръ Борисъ Николовъ и Маринъ Шиваровъ 1819
	Бюджетопроектъ за приходитѣ на държавата за 1930/1931 финансова година. (Второ четене — приемане) 1820
	Законопроекти:
	1. за бюджета на държавата за 1930/1931 финансова година. (Второ четене — приемане) 1825
	2. за измѣнение на чл. 37 отъ закона за тютюна. (Съобщение) 1838
	Дневенъ редъ за следващото заседание 1845